

Česká republika
Nejvyšší kontrolní úřad

ZPRÁVA O KOORDINOVANÉM AUDITU

Daňová a dotační podpora klimaticko-energetické
politiky v ČR a SR

Červen 2020

Nejvyšší kontrolní úřad České republiky, www.nku.cz

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky, www.nku.gov.sk

Obsah

1.	Úvodní slovo	5
2.	Informace o kontrole	6
3.	Shrnutí výsledků koordinované kontroly	7
3.1	Biopaliva v dopravě	8
3.2	Zemní a ropný plyn (CNG, LNG a LPG) v dopravě	8
3.3	Elektromobily, hybridy elektromobilů a vodíková vozidla	9
3.4	Fotovoltaika	10
4.	Legislativa a cíle v oblasti podpory klimaticko-energetické politiky	14
4.1	Cíle OSN v oblasti udržitelného rozvoje	14
4.2	Cíle EU v oblasti klimaticko-energetické politiky	15
5.	Vyhodnocení kontroly	17
6.	Podrobnosti z kontroly	18
6.1	Biopaliva v dopravě	18
6.1.1	Podpora biopaliv v České republice	19
6.1.2	Podpora biopaliv v Slovenské republice	22
6.2	Zemní a ropný plyn (CNG, LNG a LPG) v dopravě	24
6.2.1	Podpora zemního a ropného plynu v České republice	24
6.2.2	Podpora zemního a ropného plynu v Slovenské republice	28

6.3	Elektromobily, hybridy elektromobilů a vodíková vozidla.....	32
6.3.1	Podpora elektromobility v České republice	32
6.3.2	Podpora elektromobility v Slovenské republice	34
6.4	Fotovoltaika	37
6.4.1	Podpora fotovoltaiky v České republice	37
6.4.2	Podpora fotovoltaiky v Slovenské republice	42
Příloha č. 1		
Nařízení, směrnice a další akty EU		47
Příloha č. 2		
Vybrané národní právní předpisy ČR		48
Příloha č. 3		
Vybrané národní právní předpisy SR		49
Příloha č. 4		
Seznam použitých zkratk		50

1. Úvodní slovo

Předkládaná společná zpráva informuje o průběhu a výsledku mezinárodní spolupráce při koordinovaných kontrolách, které realizoval Nejvyšší kontrolní úřad Slovenské republiky (dále také „NKÚ SR“) a Nejvyšší kontrolní úřad České republiky (dále také „NKÚ ČR“) a které byly zaměřeny na podporu ve vybraných oblastech klimaticko-energetické politiky s důrazem na zachování dlouhodobé udržitelnosti veřejných příjmů v letech 2015 až 2018. Spolupráce mezi nejvyššími kontrolními institucemi obou zemí byla realizována na základě smlouvy o spolupráci mezi NKÚ SR a NKÚ ČR.

Téma koordinovaných kontrol bylo vybráno na základě skutečnosti, že oba členské státy, vycházejíce ze společné evropské legislativy, aplikují na národní úrovni rozdílné systémy podpory ve vybraných oblastech klimaticko-energetické politiky směřující ke splnění základních cílů stanovených Evropskou unií (dále také „EU“) v oblasti změny klimatu a energetiky do roku 2020.

EU stanovila ambiciózní cíle v oblasti klimaticko-energetické politiky, jejichž úspěšné prosazování zahrnuje soubor opatření, mezi něž patří různé finanční nástroje. Každý členský stát EU si může zvolit vlastní postupy a nástroje k dosažení cílů. Z toho vyplývá prostor pro porovnání účinnosti a efektivnosti zvolených nástrojů mezi jednotlivými státy.

Nejvyšší kontrolní instituce (dále také „NKI“) na základě dosažených hodnot ukazatelů porovnaly kvalitativní parametry podpor a vyhodnotily jejich dopady na plnění cílů stanovených EU a cílů stanovených jednotlivými státy.

Koordinovaná kontrola NKÚ ČR a NKÚ SR je opětovným důkazem toho, že obě instituce přikládají mezinárodnímu porovnání velký význam.

» 2. Informace o kontrole

Kontrola byla v České republice (dále také „ČR“) prováděna pod číslem 18/22, ve Slovenské republice (dále také „SR“) pod číslem KA-014/2018.

Cílem kontrol bylo prověřit, zda je podpora v ČR a SR nastavena tak, aby účinně přispívala k naplnění cílů ve vybraných oblastech klimaticko-energetické politiky při zachování dlouhodobé udržitelnosti veřejných příjmů. Vybranými oblastmi byl sektor dopravy a podpora fotovoltaiky.

Kontrola zahrnovala období od 1. ledna 2015 do 31. prosince 2018.

Obě NKI uvedly své poznatky z kontroly v národních zprávách a na jejich základě vypracovaly tuto společnou zprávu.

Pro účely porovnání byly finanční hodnoty a ukazatele porovnávány v eurech. Částky v českých korunách byly na eura přepočteny kurzem ČNB ke dni 17. 9. 2019, tj. 1 € = 25,88 Kč.

3. Shrnutí výsledků koordinované kontroly

Státy OSN a EU, které se zavázaly k ochraně klimatu, mohou volit různé způsoby a nástroje k prosazování cílů, mimo jiné i finanční nástroje. ČR i SR jsou země s vysokými emisemi skleníkových plynů, což se negativně promítá do celkového hodnocení rozvoje těchto zemí a nákladů na životní prostředí a zdraví. Závazné cíle pro jednotlivé státy EU jsou definovány právními předpisy EU. Vlády obou zemí přijaly řadu strategických materiálů a opatření, které měly přispět k plnění cílů v oblasti klimatu.

Finančními nástroji mohou být dotace nebo daňová opatření, např. úpravy sazeb daní v závislosti na emisích či spotřebě pohonných hmot (dále také „PHM“) nebo podpora výstavby fotovoltaiky. Smyslem opatření je motivovat širokou veřejnost ke snížení spotřeby energie a přechodu na ekologicky čistší zdroje energie.

NKÚ ČR a NKÚ SR zjistily, že v obou zemích jsou aplikovány rozdílné nástroje k naplňování cílů, avšak ani v jedné zemi nepřispívají významnou měrou k naplňování stanovených cílů. Procento celkových environmentálních daňových příjmů k celkovým daňovým příjmům je v obou zemích v rámci EU jedno z nejnižších.

Dosažení cílů klimaticko-energetické politiky při zachování dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí vyžaduje systémový a koordinovaný přístup kompetentních státních orgánů k procesu přijímání a realizace opatření státu na podporu využívání obnovitelných zdrojů energie (dále také „OZE“).

Oba nejvyšší kontrolní úřady konstatují, že mají-li být jednotlivá opatření účinná, musí být prováděna komplexně, přičemž finanční a daňová opatření mohou mít zásadní význam. Proto by odpovědné státní orgány měly připravit komplex opatření, která významně zvýší ekologizaci dopravy a podíl fotovoltaiky na energetickém mixu. Toho bude dosaženo za předpokladu, že bude zajištěn dlouhodobý srovnatelný komfort užívání nových zdrojů energie pro spotřebitele, tj. jejich dostupnost a srovnatelná cena v porovnání s konvenčními zdroji energie. V obou zemích takové dlouhodobé podmínky a opatření zatím nastaveny nejsou, dosud realizovaná opatření byla pouze krátkodobá a jejich dopad na plnění cílů nevýznamný.

3.1 Biopaliva v dopravě

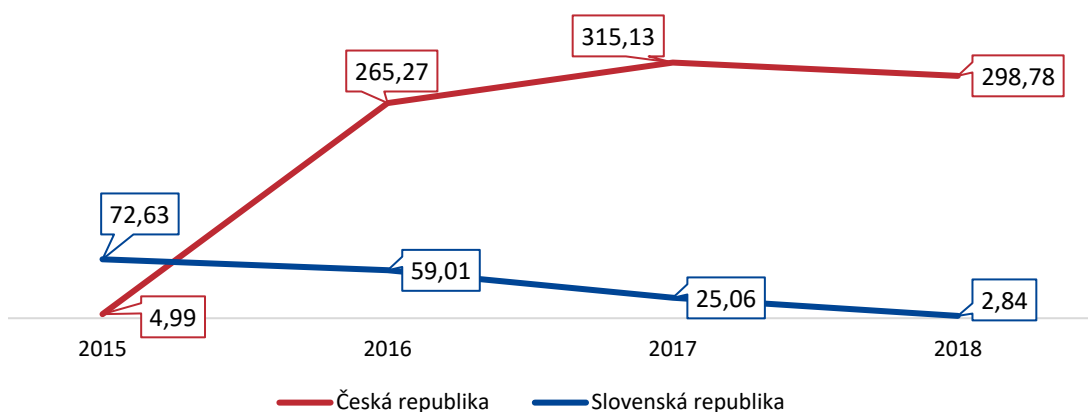
Systém podpory v oblasti biopaliv uplatňovaný v SR i ČR je v souladu s evropským právem. Oba státy se blíží maximálně přípustné 7% výši biopaliva první generace, čímž vyčerpaly možnost plnit stanovený 10% podíl OZE v dopravě prostřednictvím biopaliv.

ČR i SR právními předpisy stanovily povinnost přimíchávat biopaliva do benzínu a nafty. Rozdílem však je daňové zvýhodnění benzínu a nafty s minimálním podílem biopaliv v SR. ČR od roku 2016 daňově zvýhodňovala pouze vysokoprocentní biopaliva (tj. s více než 30 % biosložky), daňovou úlevu pro paliva s nízkým podílem biopaliv neposkytovala.

Oba státy dosahují obdobné úrovně uvedení biopaliv do volného daňového oběhu na jednoho obyvatele, avšak pro SR je tento systém podpory finančně náročnější, tj. v ČR je systém významně efektivnější. Výdaje na podporu biopaliv činily v ČR v roce 2018 necelé 2 mil. €, v SR tato podpora stála více než 80 mil. €.

Rozdílný mechanismus podpory biopaliv se pozitivně promítl do příjmů státního rozpočtu ČR. ČR významně méně snižuje inkaso spotřební daně, přestože dosahuje obdobných výsledků v podílu biopaliv na PHM jako SR. To znamená, že ČR dosahuje významně vyšší efektivity podpory (viz graf č. 1).

Graf č. 1: Efektivnost podpory na spotřební dani v ČR a SR, tj. litru biopaliva za 1 € podpory na spotřební dani

Zdroj: NKI.

Z porovnání v přepočtu na kupní sílu obyvatelstva je zřejmé, že nákup benzínu je v ČR daňově zatížen méně než v SR. Naopak nafta je při nákupu daňově zatížena méně v SR. V ČR je poskytováno osvobození od silniční daně pro vozidla na biolih E85, přesto je však jejich počet zanedbatelný. V SR obdobná podpora zavedena nebyla. Přestože je v SR uplatňována daňová podpora biopaliv ve směsi s benzínem a naftou (tzn. PHM s nízkým obsahem biopaliva), je cena PHM v obou zemích obdobná.

3.2 Zemní a ropný plyn (CNG, LNG a LPG) v dopravě

V obou zemích není zastoupení vozidel s pohonem na CNG, LPG a LNG na celkovém vozovém parku významné.

Systém podpory a využívání těchto alternativních paliv v dopravě v SR nebyl dostatečně motivující a účinný. Ze strany státu nebyly poskytnuty žádné dotace ani vypracovaný model podpory prodeje vozidel s pohonem na CNG, LNG a LPG nebo zvýhodněná sazba spotřební daně na tyto komodity. Jedinými stimuly byly daňové úlevy; konkrétně byla zavedena snížená sazba daně z motorových vozidel a byl snížen registrační poplatek za přihlášení vozidla do evidence. To způsobilo nárůst počtu vozidel s tímto pohonem, avšak bez nárůstu spotřeby těchto alternativních paliv.

V ČR je naopak uplatňována významná podpora v podobě snížené sazby spotřební daně pro zemní plyn, která je cca poloviční oproti sazbám u klasických pohonných hmot. Navíc jsou vozidla na CNG osvobozena od silniční daně a je poskytována dotační podpora územně samosprávným celkům, státním organizacím a jimi zřízeným právníckým osobám.

Zatímco v ČR je cena CNG blízká ceně LPG, tak v SR se blíží ceně nafty a benzínu. Za tohoto nastavení bez jiných podpor nelze v SR očekávat významný růst počtu vozidel na tento pohon. Rozdíl ve způsobu podpory vozidel s pohonem na CNG vedl k tomu, že v ČR je desetinásobně více vozidel s tímto pohonem než v SR.

Sazby spotřební daně u LPG jsou v obou zemích oproti sazbám stanoveným u konvenčních paliv cca poloviční, což se pozitivně promítá do výsledné ceny tohoto plynu pro spotřebitele. V ČR je navíc LPG podporován osvobozením vozidel s tímto pohonem od silniční daně, oproti tomu SR aplikuje 50% snížení sazby daně z motorových vozidel.

Rozvoj trhu vozidel s pohonem na LNG byl v ČR v kontrolovaném období zanedbatelný. Daňová soustava SR v oblasti správy spotřebních daní nemá definován LNG jako předmět spotřební daně. LNG se na území SR komerčně nevyužívá.

Ceny zemního plynu i ropného plynu jsou v SR vyšší než v ČR. Poskytování daňové podpory na CNG a LPG má vliv na počet vozidel i spotřebu těchto pohonných hmot v ČR a SR, oba ukazatele dosahují v ČR významně vyšších hodnot než v SR. Rozdílný způsob podpory v ČR a SR se dále promítá i do související infrastruktury, tj. do počtu čerpacích stanic na paliva CNG a LPG.

3.3 Elektromobily, hybridy elektromobilů a vodíková vozidla

Lze konstatovat, že v kontrolovaném období nebyl počet těchto vozidel ani v jednom státě ve vztahu k celkovému počtu vozidel významný. V roce 2017 v ČR činil podíl elektrovozidel na registracích nových vozidel cca 1,15 %, v SR cca 2,01 %.

V SR byl systém podpory v oblasti elektromobilů realizován zejména přímými finančními stimuly, nižším poplatkem při registraci bateriového elektrického vozidla do evidence vozidel SR, jakož i daňovým zvýhodněním. V SR je podpora poskytována všem žadatelům, tj. podnikatelům, územní samosprávě i nepodnikatelům. Objem dotací na podporu elektromobilů a hybridů v letech 2015–2018 v SR činil 4,4 mil. €. V SR byl zájem o čerpání těchto dotací velký, přesto některé dotace nebyly vyčerpány v plném rozsahu z důvodu nedostatku elektromobilů na trhu. Elektromobily mají v SR nulovou sazbu daně z motorových vozidel a mají fixní registrační poplatek za přihlášení vozidla do evidence ve výši 33 € bez ohledu na výkon motoru.

Naproti tomu v ČR byla podpora zacílena na podnikatele a veřejný sektor. Objem dotací na podporu elektromobilů a hybridů v letech 2015–2018 v ČR činil 25,5 mil. €. V ČR bylo na rozdíl od SR podpořeno i budování infrastruktury ve formě nabíjecích stanic. V ČR v kontrolovaném období výše registračního poplatku nezohledňovala druh pohonu, tedy ani pohon na elektřinu. Tak jako v SR i v ČR jsou elektromobily určené pro podnikatelskou činnost osvobozeny od silniční daně.

Na zastoupení vozidel s pohonem na elektřinu se velkou mírou podílí právě forma poskytované podpory. Rozdíl ve způsobu podpory vozidel s pohonem na elektřinu vedl k tomu, že v SR byl ke konci roku 2018 v přepočtu na počet obyvatel počet vozidel s tímto pohonem téměř dvojnásobný. Kromě zvýšení počtu vozidel přispěla v SR tato forma podpory prodeje i ke zviditelnění a rozšíření povědomí o elektromobilech mezi širokou veřejností.

Přestože v ČR je ekonomika více než dvakrát větší a celkový počet vozidel v ČR výrazně vyšší než v SR, počet elektromobilů a hybridů je téměř srovnatelný. To znamená, že ČR má na jednoho obyvatele menší počet elektricky poháněných vozidel.

V obou státech na podporu využívání vodíku jako alternativního paliva a budování infrastruktury pro vodík ve formě veřejně přístupných čerpacích stanic nebylo přijato žádné národní podpůrné opatření, dokonce ani nebyla poskytnuta státní podpora. V kontrolovaném období nebyl pohon vozidel na vodík právními předpisy v ČR ani v SR specificky upraven.

3.4 Fotovoltaika

System podpory výroby a využití elektřiny z OZE byl v SR a ČR realizován několika formami, zejména garantovanou výkupní cenou, dotacemi a osvobozením od spotřební daně u elektřiny pro vlastní spotřebu. Zatímco v SR byla prioritně podporována výstavba fotovoltaických elektráren (dále také „FVE“) domácnostmi, v ČR byla podporována i jejich výstavba podnikateli s omezeným instalovaným výkonem a s podmínkou, že tuto elektřinu sami spotřebují.

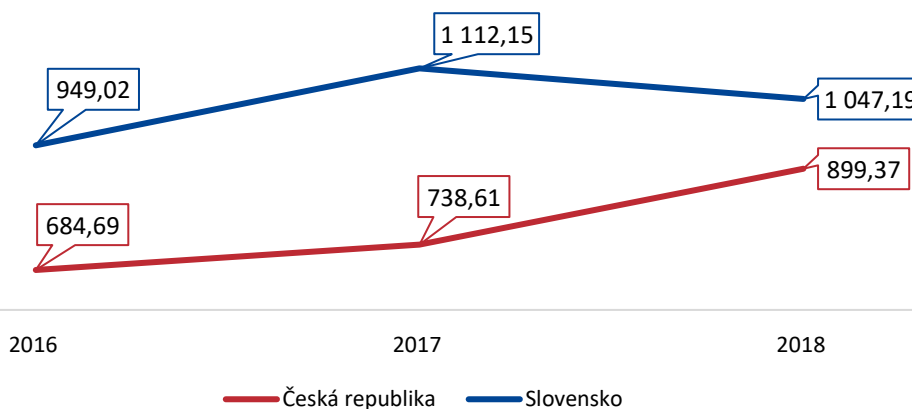
Mezi ČR a SR byly v poskytování podpory FVE rozdíly, avšak v obou státech je vývoj při prosazování FVE na výrobu elektřiny z OZE obdobný. V ČR i SR je podíl FVE na celkové výrobě elektřiny pouze v jednotkách procent a dále se významně nezvyšuje. Dynamika růstu výroby elektřiny z FVE je pomalejší než vývoj výroby z ostatních zdrojů.

ČR cíl v podobě 13% podílu OZE do roku 2020 na celkové spotřebě energie plní, SR hrozí riziko jeho nesplnění. Opatření, jež oba státy v této oblasti zavedly, jsou sice funkční, avšak nepostačují k dalšímu významnému rozvoji FVE.

Domácnosti

V ČR i SR je poskytována dotace na výstavbu malých FVE s instalovaným výkonem do 10 kW. Z porovnání bylo zjištěno, že v ČR je vynaložena nižší dotace na jednotku instalovaného výkonu, tj. v ČR je dosaženo vyšší efektivity poskytované dotace než v SR (viz graf č. 2). Příčinou může být mimo jiné nastavení mechanismu poskytování dotace, kdy v ČR je poskytována významně vyšší dotace (bonus) na akumulaci.

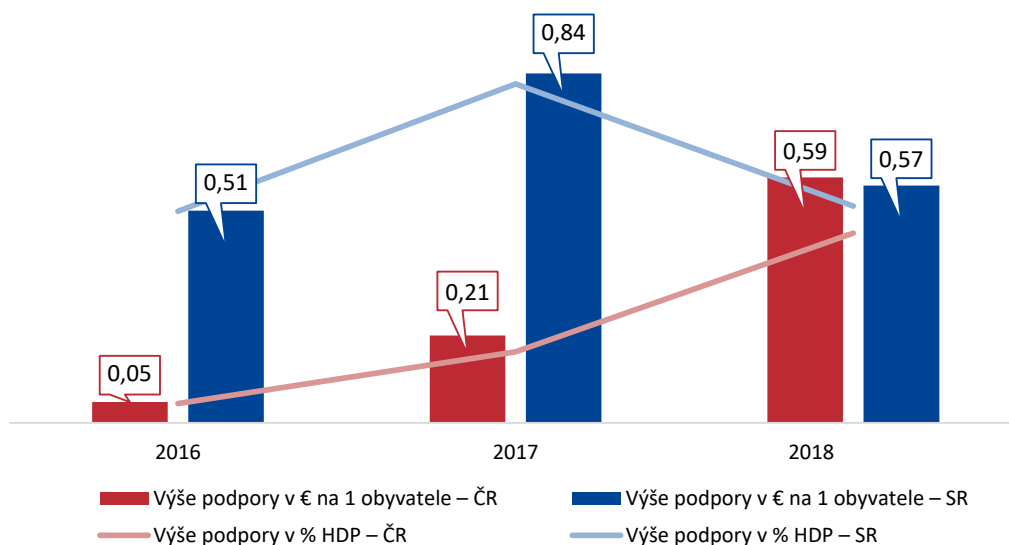
Graf č. 2: Efektivnost dotace na podporu malých FVE – tj. průměrná výše podpory na 1 kW instalovaného výkonu (v €)

Zdroj: NKI.

Pozn.: Podpora v roce 2015 nebyla poskytována.

Výdaje související s poskytnutím dotační podpory FVE v přepočtu na 1 obyvatele byly v obou zemích v roce 2018 obdobné, jak ukazuje následující graf. Rozdíly v údajích za předchozí roky byly způsobeny časovým posunem a podmínkami podpory v ČR a jsou opodstatněné. Avšak SR ve vztahu k HDP poskytovala vyšší dotační podporu než ČR.

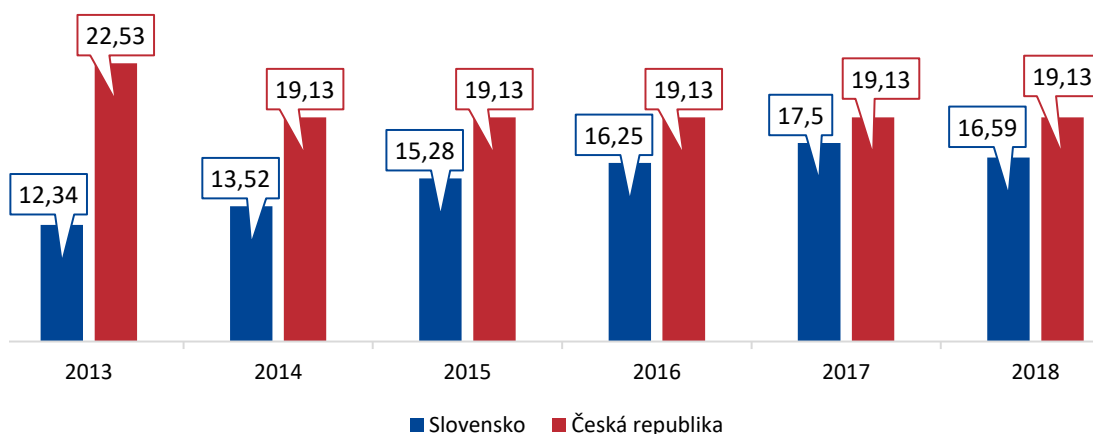
Graf č. 3: Výše dotační podpory v ČR a SR na obyvatele a HDP

Zdroj: NKI.

Nespotřebovaná elektřina (tzv. přebytky) vyrobená z OZE, na kterou byla poskytnuta dotace, je v SR pro instalace uvedené do provozu od roku 2014 dodávána do sítě bezplatně. Naproti tomu v ČR je dodávána za cenu, kterou si výrobce s distributorem sjedná. Tento rozdíl může být dalším důvodem vyšší efektivity dotací v ČR.

Podpora v podobě garantované výkupní ceny elektřiny je v SR poskytována po dobu 15 let a v ČR 20 let. V ČR je navíc poskytován tzv. zelený bonus pro instalace s vyšším výkonem. V SR si výrobce elektřiny po 31. 12. 2013 může vybrat mezi garantovanou výkupní cenou elektřiny z FVE nebo podporou ve formě dotace na instalaci FVE. V ČR je však podpora v podobě výkupních cen a zeleného bonusu poskytována pro instalace spuštěné do 31. 12. 2013, nové instalace již podporu nemají.

V ČR po dobu trvání práva na podporu elektřiny ze zařízení uvedeného do provozu v období od 1. ledna 2010 do 31. prosince 2010 odvádějí výrobci 10%, resp. 11% solární daň. V SR taková daň zavedena nebyla. Nižší hodnota poplatku za podporu výroby el. energie z OZE od roku 2014 (viz graf č. 4) byla v ČR dosažena zavedením solární daně.

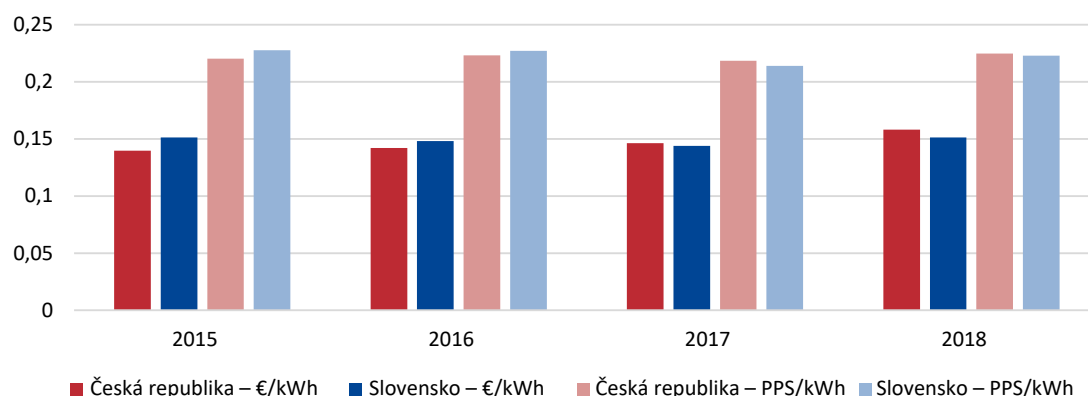
Graf č. 4: Hodnota poplatku na podporu výroby el. energie z OZE (v €/MWh)

Zdroj: NKI.

Pozn.: V ČR je poplatek označován zkratkou OZE, v SR zkratkou TPS.

V ČR je poskytováno osvobození od spotřební daně pouze pro instalace do 30 kW, v SR bez omezení výkonu. SR poskytuje osvobození od spotřební daně i pro elektřinu vyrobenou z OZE pro domácnosti. V ČR takováto daňová podpora poskytována není. V SR je navíc osvobozena elektřina vyrobená z jakéhokoliv zdroje, pokud je spotřebitelem domácnost.

Graf č. 5: Přehled cen elektřiny pro domácnosti (včetně všech daní a poplatků) při spotřebě 2 500 kWh – 5 000 kWh

Zdroj: NKI, Eurostat.

Pozn.: PPS – standard kupní síly.

Přestože jsou v obou zemích aplikovány rozdílné formy podpory, celková cena elektřiny pro domácnosti je obdobná.

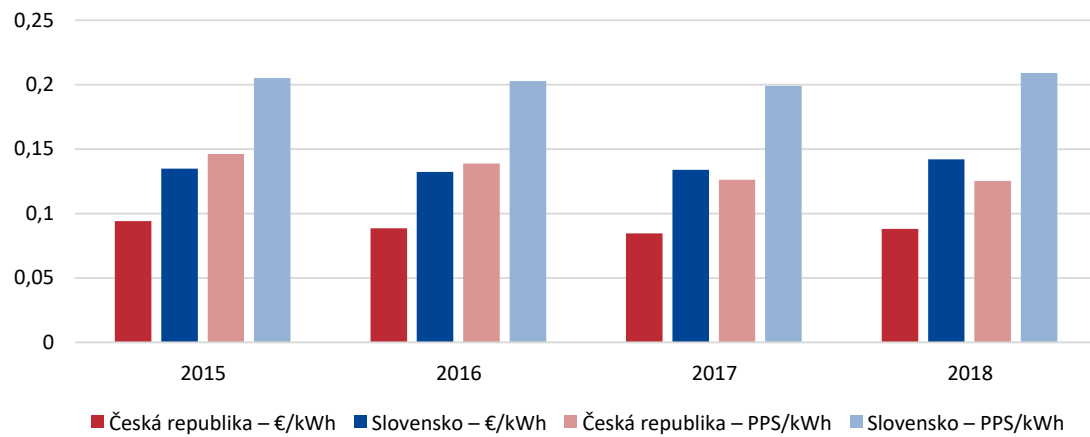
Podnikatelé

Dotační podpora pro podnikatele je poskytována pouze v ČR, avšak při splnění řady podmínek, např. maximální podpořený instalovaný výkon, spotřeba pro vlastní účely, instalace dalších opatření. V SR není taková podpora podnikatelů poskytována.

V SR je od spotřební daně z elektřiny osvobozena elektřina vyrobená z OZE, což se promítá do celkového vyúčtování elektřiny za rok u spotřebitele, který je podnikatelem, avšak pouze za předpokladu, že výrobce elektřiny převede záruku původu elektřiny z OZE na konečného odběratele elektřiny. V ČR takový mechanismus osvobození zaveden není, tzn. pokud je konečným spotřebitelem podnikatel, zaplatí spotřební daň i z elektřiny vyrobené z OZE. Od spotřební daně je osvobozena výroba elektřiny do 30 kW, pokud ji podnikatel využije pro vlastní spotřebu.

Na rozdíl od ČR jsou v SR dostupné údaje o množství vyrobené elektřiny osvobozené od spotřební daně, protože v SR je zavedena oznamovací povinnost pro všechny subjekty, které jsou připojeny do distribuční sítě (tj. včetně domácností).

**Graf č. 6: Přehled cen elektřiny pro malé podniky¹ (včetně daní a poplatků)
při spotřebě 500 MWh až 2 000 MWh**

Zdroj: NKI, Eurostat.

Pozn.: PPS – standard kupní síly.

1 Malé podniky – aproximace cenami pro sektor nedomácnosti se spotřebou 500 MWh až 2 000 MWh.

4. Legislativa a cíle v oblasti podpory » klimaticko-energetické politiky

4.1 Cíle OSN v oblasti udržitelného rozvoje

Na summitu OSN dne 25. září 2015 byly dokumentem *Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný rozvoj 2030* schváleny mimo jiné i cíle udržitelného rozvoje. Jedním z cílů je i boj se změnou klimatu a zvládnání jejích dopadů. Výsledky plnění cílů udržitelného rozvoje (SDGs) dle *Evropské zprávy o udržitelném rozvoji 2019* v ČR a SR jsou uvedeny v obrázku č. 1 a obrázku č. 2.

Obrázek č. 1: Klimatická opatření v ČR

13 CLIMATE ACTION Skóre: 89,1	 Opatření v oblasti klimatu 89,1			
	Emise CO₂ z energie (tCO ₂ /obyv.)	9,5		
	Dovezené emise CO₂, technologicky upravené (tCO ₂ /obyv.)	-3		..
	Lidé postižení katastrofami souvisejícími s klimatem (na 100 000 obyvatel)	0		..
	Emise CO₂ z vývozu fosilních paliv (kg/obyv.)	1 588,4		..
	Efektivní sazba uhlíku (€/tCO ₂)	7,6		..

Hodnocení:

- SDG bylo dosaženo
- Výzvy zůstávají
- Zůstávají významné výzvy
- Hlavní výzvy přetrvávají
- Informace nejsou k dispozici

Trend:

- Na cestě k dosažení cíle do roku 2030
- Skóre mírně rostoucí, nedostatečné k dosažení cíle
- Skóre stagnuje nebo jeho zvýšení nedosahuje ani 50 % růstu potřebného ke splnění cíle
- Skóre klesá
- .. Informace o trendu nejsou k dispozici

Zdroj: Sachs, J., Schmidt-Traub, G., Kroll, C., Lafortune, G., Fuller, G. (2019): *Sustainable Development Report 2019*. New York: Bertelsmann Stiftung and Sustainable Development Solutions Network (SDSN).

Obrázek č. 2: Klimatická opatření v SR

 Skóre: 77,2	 Opatření v oblasti klimatu 77,2		
	Emise CO₂ z energie (tCO ₂ /obyv.)	5,5	
	Dovezené emise CO₂, technologicky upravené (tCO ₂ /obyv.)	2,1	
	Lidé postižení katastrofami souvisejícími s klimatem (na 100 000 obyvatel)	0	
	Emise CO₂ z vývozu fosilních paliv (kg/obyv.)	1 656,5	
	Efektivní sazba uhlíku (€/tCO ₂)	18,1	

Hodnocení:

- SDG bylo dosaženo
- Výzvy zůstávají
- Zůstávají významné výzvy
- Hlavní výzvy přetrvávají
- Informace nejsou k dispozici

Trend:

- Na cestě k dosažení cíle do roku 2030
- Skóre mírně rostoucí, nedostatečné k dosažení cíle
- Skóre stagnuje nebo jeho zvýšení nedosahuje ani 50 % růstu potřebného ke splnění cíle
- Skóre klesá
- Informace o trendu nejsou k dispozici

Zdroj: Sachs, J., Schmidt-Traub, G., Kroll, C., Lafortune, G., Fuller, G. (2019): *Sustainable Development Report 2019*. New York: Bertelsmann Stiftung and Sustainable Development Solutions Network (SDSN).

4.2 Cíle EU v oblasti klimaticko-energetické politiky

Základním právním předpisem pro naplňování společných cílů KEP do roku 2020 v rámci EU je směrnice 2009/28/ES, která stanovuje společný rámec pro podporu energie z obnovitelných zdrojů. Tato směrnice stanovuje v čl. 3 odst. 1 podíl OZE na hrubé konečné spotřebě energie v EU ve výši 20 %. Vzhledem k odlišným možnostem skladby zdrojů energie se celkový cíl dále rozděluje jednotlivým státům:

- pro ČR byl stanoven cíl dosáhnout v roce 2020 podílu 13 %;
- pro SR byl stanoven cíl dosáhnout v roce 2020 podílu 14 %.

Dále směrnice stanovuje v článku 3 odst. 4 podíl OZE v dopravě ve výši 10 %, který se stanovuje všem státům na stejné úrovni. Aby se usnadnilo splnění cílů stanovených v tomto článku, každý členský stát prosazuje a podporuje energetickou účinnost a úspory energie. Se záměrem podpořit trh s alternativními palivy a dosáhnout tím cíle EU v podobě podílu energie z OZE na spotřebě paliv v dopravě ve výši 10 % přijaly Evropský parlament a Rada směrnici 2014/94/EU.

Na zasedání Evropské rady ve dnech 23. a 24. října 2014 byl stanoven závazný cíl ke snížení emisí skleníkových plynů na území EU alespoň o 40 % do roku 2030 oproti roku 1990.

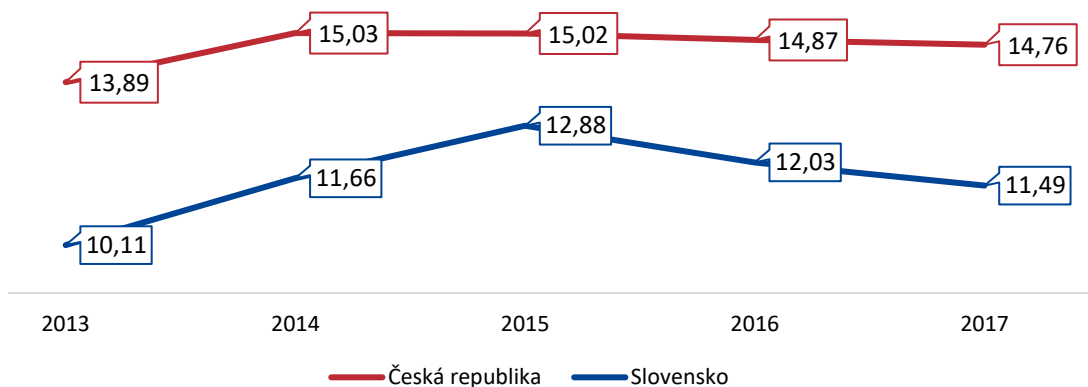
V roce 2018 stanovila EU navazující cíle KEP do roku 2030 směrnicí (EU) 2018/2001, kde je dle čl. 3 a 25 zvýšen společný cíl na úrovni EU pro podíl energie z OZE na hrubé konečné spotřebě energie na 32 % a podíl energie z OZE v dopravě na 14 %. Tato směrnice předpokládá průběžné přezkoumání těchto cílů s možností zvýšit podíl OZE.

V odvětvích, na něž se nevztahuje systém EU pro obchodování s emisemi, je cílem do roku 2030 snížení emisí o 30 % oproti roku 2005². To si vyžádá výraznější podporu zavádění OZE a dalších alternativních paliv.

2 Zdroj: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-169-2014-INIT/cs/pdf>.

Skutečné plnění závazného národního cíle pro podíl energie z OZE na hrubé konečné spotřebě energie v ČR a SR, který má do roku 2020 dosáhnout hodnoty 13 %, resp. 14 %, dokumentuje graf č. 7. Zatímco ČR cíl EU pro rok 2020 naplňuje, SR hrozí riziko jeho nesplnění. **Oba státy podle dat Eurostatu neplní 10% podíl OZE v dopravě. ČR v roce 2017 dosáhla podílu OZE v dopravě 6,6 % a SR 7 %.**³

Graf č. 7: Podíl energie z OZE na hrubé konečné spotřebě energie (v %)

Zdroj: Eurostat – *Share of energy from renewable sources*, poslední aktualizace k 28. 8. 2019, dostupné z: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nrg_ind_ren&lang=en.

Oba státy implementovaly dotčené směrnice EU týkající se kontrolovaných oblastí do národního právního rámce. Klíčové evropské a národní předpisy jsou uvedeny v přílohách č. 1 až 3.

Opatření klimaticko-energetické politiky patřila v obou státech do působnosti několika resortů. Monitorovací zprávy předkládaly orgánům EU za SR Ministerstvo hospodářství SR a za ČR Ministerstvo průmyslu a obchodu.

3 Viz: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/images/d/d1/Share_of_renewable_energy_sources_in_transport%2C_2004-2017_%28%25%29.png.

5. Vyhodnocení kontroly

NKÚ ČR a NKÚ SR splnily stanovený účel této koordinované kontroly. Obě kontrolní instituce získaly hlubší znalosti o způsobech a nástrojích podporujících naplňování cílů EU aplikovaných v ČR a SR. Mezi těmito státy identifikovaly ve využívaných nástrojích rozdíly, které mají dopad na účinnost a efektivnost podpory. Koordinovaná kontrola ukázala silnější a slabší stránky v obou státech.

Nejvyšší kontrolní instituce zjistily, že dosavadní nástroje podpory klimaticko-energetické politiky v sektoru dopravy a fotovoltaice zatím ve významné míře nenapomáhají plnění závazků ČR a SR při snižování emisí a zvyšování podílu obnovitelných zdrojů v dopravě. Oba státy dosud své závazky v dopravě plní zejména v důsledku použití biopaliv první generace, u nichž s ohledem na některá jejich negativa lze očekávat snížení jejich významu. Proto budou muset oba státy vyvinout větší úsilí při podpoře obnovitelných zdrojů energie.

Překážkou pro zavádění alternativních pohonů vozidel by mohl být rozdílný přístup států v rámci EU k druhu podporovaného alternativního paliva. I tak si blízké státy, jako jsou ČR a SR, kde je velmi významný přeshraniční styk, podporují rozdílné druhy alternativních paliv. To se v SR projevuje v nižším zahuštění území veřejně přístupnými čerpacími stanicemi na CNG, což může být omezující faktor pro využívání vozidel na tento pohon. Naproti tomu je v SR významněji podporován rozvoj elektromobility než v ČR.

Dosud realizovaný systém a aplikované formy podpory směřované do vybraných oblastí KEP neměly v obou zemích významný vliv na veřejné finance. S rozvojem podpory OZE a alternativních zdrojů lze očekávat zvýšené nároky na příjmy a výdaje státního rozpočtu.

» 6. Podrobnosti z kontroly

6.1 Biopaliva v dopravě

Dosavadní vývoj plnění cíle EU stanoveného jako povinný 10% podíl OZE v dopravě nenasvědčuje jeho naplnění v roce 2020. Oba státy naplňují tento cíl především využitím biopaliv. ČR i SR zavedly povinný minimální podíl objemu biopaliv v motorovém benzínu a motorové naftě.

Tabulka č. 1: Zákonný minimální objem biopaliva v motorové naftě a benzínu za kalendářní rok v ČR

Objem biopaliva	2015	2016	2017	2018
v motorové naftě	6,0 %	6,0 %	6,0 %	6,0 %
v benzínu	4,1 %	4,1 %	4,1 %	4,1 %

Zdroj: zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, § 19 odst. 1 písm. a) a b).

Tabulka č. 2: Zákonný minimální objem biopaliva v motorové naftě a benzínu za kalendářní rok v SR

Minimální objem biopaliva	2015	2016	2017	2018
v motorové naftě	6,8 %	6,9 %	5,8 %	5,8 %
v benzínu	4,5 %	4,6 %	5,8 %	5,8 %

Zdroj: zákon č. 309/2009 Z. z., o podpoře obnovitelných zdrojů energie a vysoko účinné kombinované výroby a o změně a doplnění některých zákonů, § 14a odst. 1.

Směrnicí 2015/1513⁴ stanovila EU cíl pro přimíchávání pokročilých biopaliv⁵ do pohonných hmot ve výši 0,5 %. ČR limit pro přimíchávání pokročilých biopaliv do pohonných hmot do právní úpravy nezavedla. Pokročilá biopaliva jsou v ČR započítávána dvojnásobkem svého množství do podílu OZE v dopravě, čímž ČR prokazuje úsilí v podpoře pokročilých biopaliv pro splnění požadavku EU. SR minimální objem pokročilých biopaliv neplní.

V ČR se vyrábějí biopaliva první i druhé generace, ale do pohonných hmot se zatím přimíchávají pouze biopaliva první generace. Druhá generace biopaliv je určena na export do zahraničí a pro pilotní projekty. V SR se biopaliva druhé generace nevyrábějí ani nevyužívají.

⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1513 ze dne 9. září 2015, kterou se mění směrnice 98/70/ES, o jakosti benzínu a motorové nafty, a směrnice 2009/28/ES, o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů.

⁵ Pokročilé biopalivo je biopalivo, které má nízký dopad v souvislosti s nepřímou změnou ve využívání půdy.

Tabulka č. 3: Celkové množství biopaliv uplatněných pro dopravní účely v letech 2015–2018 v ČR

	2015	2016	2017	2018
Množství biopaliv uvedených do daňového volného oběhu v litrech*	386 341 754	394 680 909	442 513 374	476 269 755
Množství biopaliv uvedených do daňového volného oběhu v litrech/obyvatele	36,61	37,31	41,71	44,72

Zdroj: Celní správa ČR, EU energy statistical pocketbook and country datasheets.

* Nezahrnuje podíl biosložky ve vysokoprocentních směsných PHM (30 % MEŘO, 30 % FAME, E85, E95).

Podíl samotné biosložky není k dispozici.

Tabulka č. 4: Celkové množství biopaliv uplatněných pro dopravní účely v letech 2015–2018 v SR

	2015	2016	2017	2018
Množství biopaliv uvedených do daňového volného oběhu v litrech	214 256 000	211 256 000	231 050 000	232 127 000
Množství biopaliv uvedených do daňového volného oběhu v litrech/obyvatele	39,49	38,87	42,45	42,59

Zdroj: NKÚ SR; MH SR; údaje o stavu obyvatelstva dostupné z: <http://statdat.statistics.sk/>.

6.1.1 Podpora biopaliv v České republice

V ČR byly výroba a užívání biopaliv v dopravě daňově podporovány:

- úlevami na spotřební dani,
- osvobozením od silniční daně.

Podpora biopaliv formou úlev na spotřební dani

Daňová podpora biopaliv byla v ČR poskytována na základě Evropskou komisí schválené státní podpory SA.39654 (2015/NN) „víceletá podpora biopaliv v dopravě“ ze dne 12. 8. 2015. Těto podpoře předcházela víceletá podpora SA.25985. Víceletá podpora biopaliv v dopravě byla promítnuta do zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních,⁶ a je účinná do 31. 12. 2020.

Cílem režimu podpory bylo snížit emise skleníkových plynů v dopravě prostřednictvím zvýšeného užívání vysokoprocentních směsí biopaliv a čistých biopaliv. Z tabulek č. 7–9 je zřejmé, že tohoto cíle nebylo dosaženo, neboť spotřeba těchto paliv i čerpání podpory jsou zanedbatelné. Dosažená spotřeba vysokoprocentních směsí biopaliv v dopravě se nemůže významněji promítnout do snižování emisí.

Daňová podpora biopaliv v ČR je od roku 2016 soustředěna do úlev poskytovaných na spotřební dani pro vysokoprocentní biopaliva a čistá biopaliva oproti konvenčním biopalivům (tj. benzínu a naftě). Vysokoprocentními biopalivy se rozumí paliva, ve kterých činí biosložka nejméně 30 %. Ve smyslu schválené státní podpory jsou podporovány biopalivy: FAME⁷ B100, rostlinný olej (především čistý řepkový olej), SMN B30⁸, etanol E85, etanol E95 a bioplyn. K podpoře jsou způsobilá i vyspělá biopaliva⁹ (paliva druhé generace pouze v rámci pilotních projektů, tj. v omezeném množství a pro uzavřené vozové parky).

6 § 48 odst. 5 a odst. 10, § 49 odst. 10, odst. 13, odst. 15, § 54 odst. 3 a odst. 4 zákona č. 353/2003 Sb. ve znění účinném k 1. 1. 2018.

7 Metylestery mastných kyselin (včetně řepkového oleje – RME).

8 Směsná motorová nafta s minimálně 30% obsahem FAME/RME.

9 Definována jsou jako biopaliva vyráběná z biomasy nepocházející z potravin nebo z biologického odpadu, přičemž výroba je založena na technologickém vývoji palivové směsi, která je z ekologického hlediska vhodnější.

Daňová podpora měla v kontrolovaném období tyto podoby:

- a. Snížení sazby spotřební daně** oproti konvenčním palivům u vysokoprocentních směsí s minerálními oleji a biopaliv v závislosti na obsahu biopaliva (viz tabulka č. 5).

Tabulka č. 5: Sazby spotřební daně pro konvenční PHM a biopaliva (v €/1 000 litrů)

Konvenční paliva	Sazba daně		
	2015	2016	2017–2020
Benzín	496,14	496,14	496,14
Nafta	423,11	423,11	423,11
Vysokoprocentní biopaliva			
Směs nafty s minimálním podílem 30 % metylesteru řepkového oleje	296,17	358,00	329,02
Rostlinné oleje uvedené pod KN 1507 až 1518	Stejná sazba jako pro konvenční palivo, kterému se vlastnostmi a účelem použití nejvíce blíží*	177,36	62,21
Metylestery mastných kyselin KN 3824 90 99		177,36	84,62

Zdroj: NKÚ ČR.

Pozn.: KN – kombinovaná nomenklatura.

* Daňová podpora byla uplatňována v podobě osvobození od daně.

- b. Vrácení zaplacené spotřební daně** u vysokoprocentních směsí s minerálními oleji a biopaliv splňujících kritéria udržitelnosti biopaliv:

Tabulka č. 6: Výše vrácení daně (v €/1 000 litrů)

	Výše vrácení daně		
	2015	2016	2017–2020
Líh obsažený v benzínu s podílem lihu na směsi mezi 70 % až 85 %	496,14	395,29	423,88
Směsi středních olejů (nafty) a těžkých plynových olejů s hydrogenovanými rostlinnými oleji s podílem biopaliva na směsi nejméně 30 %	Neuplatňovalo se		125,89

Zdroj: NKÚ ČR.

- c. Osvobození biopaliv od spotřební daně** v rámci pilotních projektů schválených Ministerstvem životního prostředí a Ministerstvem financí, tj. technologického vývoje ekologicky příznivější palivové směsi na základě lihu, hydrogenovaných rostlinných olejů nebo paliv vyrobených z nepotravinářských částí biomasy či z biologického odpadu při zachování kritéria udržitelnosti biopaliv. V roce 2015 bylo uplatňováno osvobození od daně také pro rostlinné oleje uvedené pod kombinovanou nomenklaturou (dále také „KN“) 1507 až 1518 a metylestery nebo etylestery mastných kyselin KN 3824 90 99.

Dopad podpory na veřejné rozpočty je uveden v tabulce č. 7. Orgánem poskytujícím podporu je Ministerstvo financí.

Tabulka č. 7: Daňová podpora pro biopaliva za roky 2015–2018 (v €)

	Daňová podpora v roce			
	2015	2016	2017	2018
Líh	5 827 212	1 433 526	1 397 380	1 214 627
FAME v SMN 30	20 090 463	6 560	3 646	0
Čistý FAME	51 461 569	47 766	3 232	379 440
Celkem za rok	77 379 244*	1 487 852	1 404 258	1 594 067

Zdroj: Celní správa ČR.

* Tato částka zahrnuje nepovolenou podporu ve smyslu právních předpisů EU.

Výrazné snížení výše daňové podpory mezi roky 2015 a 2016 bylo způsobeno změnou systému podpory biopaliv, spočívající v nemožnosti započítat vysokoprocentní a čistá biopaliva do povinného přimíchávání biopaliv do nafty a benzínu. Dále také došlo od 1. 1. 2016 ke zvýšení daňového zatížení u vysokoprocentních a čistých biopaliv¹⁰.

Tyto změny neměly negativní vliv na celkové množství biopaliv využitých pro dopravní účely a naopak zvýšily inkaso spotřební daně. Cíle ČR v oblasti zavádění biopaliv (OZE) v dopravě je od roku 2016 dosahováno při vynaložení zanedbatelných výdajů veřejných rozpočtů. Cíle v oblasti zavádění vysokoprocentních a čistých biopaliv dosahováno není a jejich spotřeba je v porovnání s konvenčními palivy minimální.

Dopad daňové politiky a dalších opatření lze demonstrovat na vztahu výše daňové podpory a vybraných makroekonomických ukazatelů (viz tabulka č. 8).

Tabulka č. 8: Objem státní pomoci poskytnuté v souvislosti s biopalivy z pohledu vybraných makroekonomických ukazatelů

	2015	2016	2017	2018
Ukazatel výše podpory v % HDP	0,04357	0,00081	0,00072	0,00077
Ukazatel výše podpory na obyvatele (v €)	7,33	0,14	0,13	0,15

Zdroj: NKÚ ČR, ČSÚ.

Dopad daňové politiky a dalších opatření lze demonstrovat také na vztahu sazby daně a kupní síly obyvatele (viz tabulka č. 9).

Tabulka č. 9: Ukazatel podpory¹¹ na spotřební dani k HDP na obyvatele ve standardu kupní síly (SKS)

Konvenční paliva	Sazba daně (v €/1 000 litrů)		
	2015	2016	2017–2020
Benzín	551,27	551,27	551,27
Nafta	470,12	470,12	470,12
Vysokoprocentní biopaliva	Snížena sazba daně (v €/1 000 litrů)		
Směs nafty s minimálním podílem 30 % metylesteru řepkového oleje	329,08	397,78	365,58
Rostlinné oleje uvedené pod KN 1507 až 1518	0	197,07	69,12
Metylestery mastných kyselin KN 3824 90 99		197,07	94,02
	Vrácení daně (v €/1 000 litrů)		
Lih obsažený v benzínu s podílem lihu na směsi mezi 70 % až 85 %	551,27	439,21	470,98

Zdroj: NKÚ ČR, Eurostat – HDP na obyvatele ve standardu kupní síly, dostupné z:

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00114/default/table?lang=en>.

10 Evropskou komisí schválená státní podpora SA.39654 (2015/NN) „víceletá podpora biopaliv v dopravě“ ze dne 12. 8. 2015.

11 Částky jsou pro lepší porovnání významnosti daně mezi zeměmi vztaženy k HDP na obyvatele ve standardu kupní síly, kdy 100 % = EU-28, stav k roku 2018: ČR: 90 % zemí EU-28, SR: 78 % zemí EU-28, vytvořeny dělicí koeficienty: ČR: 0,90 a SR: 0,78.

Podpora biopaliv formou osvobození od silniční daně

V ČR je uplatňována silniční daň, která se vztahuje na vozidla provozovaná podnikateli a všechna nákladní vozidla. Cílů v oblasti KEP a biopaliv se dotýká zákon o dani silniční v ustanovení o osvobození od daně. Podle § 3 odst. f) zákona č. 16/1993 Sb., o dani silniční, jsou od daně osvobozena vozidla pro dopravu osob nebo vozidla pro dopravu nákladů s největší povolenou hmotností méně než 12 tun, která jsou vybavena motorem určeným jeho výrobcem ke spalování automobilového benzínu a etanolu 85. Toto osvobození od silniční daně je poskytováno v rozmezí:

- 46,37 € až 162,29 € ročně pro osobní vozidla v závislosti na objemu motoru vozidla,
- 69,56 € až 417,31 € ročně pro nákladní vozidla do 12 tun.

Dopady podpory biopaliv

Dopad daňové politiky a dalších opatření lze demonstrovat na vztahu spotřeby a vybraných makroekonomických ukazatelů (viz tabulka č. 10).

Tabulka č. 10: Ukazatel spotřeby konvenčních pohonných hmot na obyvatele a na 1 mil. € HDP

Ukazatel spotřeby za rok	Litřů na obyvatele		Litřů na 1 mil. € HDP	
	2015	2018	2015	2018
Benzín bez BIO	0,60	0,18	37,89	9,31
Benzín s BIO	186,01	181,07	11 654,34	9 279,88
Nafta bez BIO	247,34	45,43	15 496,62	2 328,17
Nafta s BIO	217,29	470,46	13 614,03	24 111,24

Zdroj: výpočty NKÚ ČR, Celní správa ČR, ČSÚ.

Tabulka č. 11: Ukazatel průměrné ceny pohonných hmot v letech 2015–2018 v ČR

	2015	2016	2017	2018
Benzín natural 95oktanový (v €/l)	1,212	1,028	1,171	1,241
Benzín natural 98oktanový (v €/l)	1,319	1,214	1,275	1,379
Motorová nafta (v €/l)	1,206	1,058	1,139	1,221

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/statistiky>.

6.1.2 Podpora biopaliv v Slovenské republice

System podpory biopaliv

Podpora biopaliv byla v SR realizována nástroji státní podpory EK, konkrétně N 360/2006 a v roce 2018 SA 49509. Státní podpora byla poskytována formou:

- snížení sazby spotřební daně z minerálního oleje a
- osvobození od spotřební daně na biogenní látku.

Daňové zvýhodnění se uplatňuje při uvádění biopaliva (biogenní látky), benzínu a plynového oleje (motorové nafty) do daňového volného oběhu. Je poskytováno Ministerstvem financí SR prostřednictvím Finančního ředitelství SR.

Základními právními předpisy v národní legislativě jsou zákon č. 309/2009 Z. z. a zákon č. 98/2004 Z. z. V uvedených zákonech jsou definována ustanovení týkající se biopaliv, jakož i podmínky, za kterých lze biopalivo, resp. benzín a plynový olej s obsahem biopaliva, daňově zvýhodnit. Biogenní látka je definována jako kapalná nebo plynná biogenní látka vyrobená z biomasy, za kterou se od roku 2018 považuje i pokročilé biopalivo.

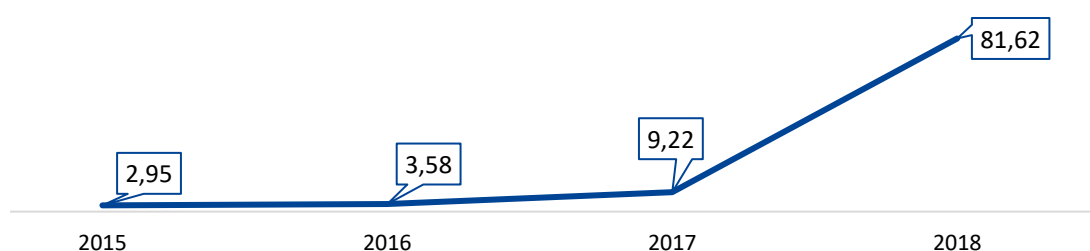
Biosložka (biogenní látka), kterou je látka uvedená v § 4 odst. 7 zákona č. 98/2004 Z. z., je osvobozena od spotřební daně z minerálního oleje. Na benzín a plynový olej (motorovou naftu) s obsahem biosložky uvedené v § 4 odst. 7 zákona č. 98/2004 Z. z. ve stanoveném objemu, které jsou určeny k použití jako pohonná látka, se uplatňuje snížená sazba spotřební daně.

K **podpůrným opatřením vlády SR** směřujícím k dosažení energetického cíle patřil i přímý stimul ve formě dotace poskytnuté Ministerstvem školství, vědy, výzkumu a sportu Slovenské republiky na aplikovaný výzkum výroby bioetanolu první a druhé generace v celkové výši cca 1,99 mil. €, čerpáno bylo cca 0,5 mil. €.

Financování podpory biopaliv

Celkový objem státní pomoci poskytnuté na podporu výzkumu, výroby a využívání biopaliv představoval v letech 2015–2018 částku cca 97,9 mil. €. Z toho podpora realizovaná formou úlevy na spotřební dani tvořila cca 97,4 mil. € – viz graf č. 8. Dotace ze státního rozpočtu na výzkum výroby bioetanolu první a druhé generace byly poskytnuty ve výši cca 0,5 mil. €.

Graf č. 8: Státní pomoc na podporu biopaliv formou daňového zvýhodnění (v mil. €)

Zdroj: FR SR.

Přehled vybraných měřitelných ukazatelů týkajících se biopaliv

Přehled množství biopaliv uvedených do daňového volného oběhu v členění podle druhu biogenní složky za daný rok v litrech a v přepočtu na 1 obyvatele a na 1 mil. € HDP dokumentuje následující tabulka.

Tabulka č. 12: Spotřeba biopaliv v přepočtu na 1 obyvatele a na 1 mil. € HDP

Ukazatel spotřeby biopaliv za daný rok v litrech	na 1 obyvatele		na mil. € HDP	
	2015	2018	2015	2018
Bioetanol	3,69	5,11	251,21	310,27
Bionafta	28,06	29,65	1 908,72	1 801,50
Bioetyltercbutyléter (ETBE)	7,74	7,83	526,39	475,44

Zdroj: NKÚ SR; MH SR; údaje o stavu obyvatelstva, jakož i o výši HDP dostupné z: <http://statdat.statistics.sk/>.

Ukazatel podpory na spotřební dani vzhledem k HDP a na obyvatele v přepočtu na paritu kupní síly (PKS) dokumentuje tabulka č. 13.

Tabulka č. 13: Podpora na spotřební dani

(v €/1 000 l)

		2015	2016	2017	01/2018	Od 02/2018
Motorový benzín s obsahem biogenní látky (od 1. 1. 2018 bioetanolové složky)	Do objemu stanoveného ve zvláštním předpise	677,10	677,10	677,10	632,84	681,42
	V objemu stanoveném ve zvláštním předpise a více	634,06	634,06	634,06	634,06	632,22
Plynový olej s obsahem bionafty (od 1. 1. 2018 s biogenní látkou)	Do objemu stanoveného zvláštním předpisem	475,27	475,27	475,27	452,64	484,62
	V objemu stanoveném ve zvláštním předpise a více	452,64	452,64	452,64	452,64	452,64

Zdroj: Eurostat – HDP na obyvatele ve vztahu k paritě kupní síly,

viz: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00114/default/table?lang=en>.

Ukazatel spotřeby benzínu a motorové nafty v daném roce v litrech v přepočtu na 1 obyvatele a na 1 mil. € HDP dokumentuje tabulka č. 14.

Tabulka č. 14: Spotřeba benzínu a motorové nafty

Ukazatel spotřeby benzínu a motorové nafty	v litrech na 1 obyvatele		v litrech na mil. € HDP	
	2015	2018	2015	2018
Motorový benzín s obsahem biogenní látky do objemu podle zvláštního předpisu*	0,44	0,57	30,16	34,79
Motorový benzín s obsahem biogenní látky v objemu a více podle zvláštního předpisu*	128,21	135,06	8 722,77	8 204,88
Plynový olej s obsahem bionafty do objemu podle zvláštního předpisu*	5,46	7,72	371,52	469,22
Plynový olej s obsahem bionafty v objemu a více podle zvláštního předpisu*	379,99	430,65	25 852,11	26 161,35

Zdroj: NKÚ SR; FR SR; údaje o stavu obyvatelstva, jakož i o výši HDP dostupné z: <http://statdat.statistics.sk/>.

* Technická norma STN EN ISO 4259 Ropné výrobky. Určování a využívání údajů přesnosti ve vztahu ke zkušební metodám.

Přehled vývoje průměrných cen pohonných látek za roky 2015–2018 dokumentuje následující tabulka.

Tabulka č. 15: Vývoj průměrných cen pohonných látek (v €/l)

	2015	2016	2017	2018
Benzín natural 95oktanový	1,285	1,209	1,285	1,359
Benzín natural 98oktanový	1,465	1,413	1,492	1,564
Motorová nafta	1,134	1,040	1,132	1,244

Zdroj: NKÚ SR.

6.2 Zemní a ropný plyn (CNG, LNG a LPG) v dopravě

6.2.1 Podpora zemního a ropného plynu v České republice

V ČR byla podporována vozidla s pohonem na zemní a ropný plyn (CNG, LNG a LPG) prostřednictvím:

- úlev na spotřební dani,
- osvobození od silniční daně,
- dotací na pořízení vozidel,
- povolení vjezdu do nízkoemisních zón.

Spotřební daň/daň z uhlíkových paliv

Dle směrnice č. 2003/96/ES mohou členské státy uplatňovat pod finanční kontrolou plné nebo částečné osvobození od daně nebo sníženou úroveň zdanění na zemní plyn (CNG, LNG) a zkapalněný ropný plyn (LPG) používané jako pohonné hmoty. ČR této možnosti využila a v případě zemního plynu dosáhne sazba spotřební daně minimální sazby dle směrnice v roce 2020. Vývoj výše sazeb u CNG a LPG je uveden v tabulce č. 16.

Tabulka č. 16: Vývoj sazeb daní ze zemního plynu a zkapalněného ropného plynu pro pohon motorů

	2015	2016	2017	2018
Sazba daně z CNG a LNG (v €/MWh)	2,64	2,64	2,64	5,28
Sazba daně z LPG (v €/t)	151,97	151,97	151,97	151,97

Zdroj: zákon č. 261/2007 Sb., zákon č. 353/2003 Sb.

Vláda ČR se na základě *Memoranda o dlouhodobé spolupráci v oblasti rozvoje vozidel na zemní plyn pro období do roku 2025* navíc zavázala, že při splnění daných podmínek nezvýší daň ze zemního plynu nad úroveň 11,21 €/MWh. Tento závazek se vztahuje na spotřebu plynu ve výši max. 10 % z celkové spotřeby pohonných hmot.

Tabulka č. 17: Podíl spotřební daně z CNG/LPG na celkové spotřební dani ze zemního plynu/minerálních olejů za roky 2015–2018 (v mil. €)

	2015	2016	2017	2018
CNG				
Vyměřená spotřební daň ze zemního plynu	44,01	46,31	49,72	49,99
Vyměřená spotřební daň z CNG	1,09	1,60	1,88	3,94
Podíl v %	2,47	3,44	3,78	7,89
LPG				
Vyměřená spotřební daň z minerálních olejů	3 283,44	3 446,00	3 516,87	3 567,99
Vyměřená spotřební daň z LPG	15,04	15,09	14,49	13,89
Podíl v %	0,46	0,44	0,41	0,39

Zdroj: Celní správa ČR.

Pozn.: Výpočet vyměřené spotřební daně z minerálních olejů: daň celkem z vybraných minerálních olejů (pohonných hmot) + daň ze zkapalněných ropných plynů (pouze LPG).

Klesající spotřeba LPG se odráží i v nižších částkách vyměřené spotřební daně z LPG. Větší nárůst podílu spotřební daně z CNG na spotřební dani ze zemního plynu v roce 2018 (viz tabulka č. 17) je dán zejména zvýšením sazby daně z CNG/LNG na dvojnásobek a růstem spotřeby. Výši daňové podpory uvádí tabulka č. 18.

Tabulka č. 18: Objem podpory – snížení spotřební daně v letech 2015–2018 (v mil. €)

	2015	2016	2017	2018
Snížená sazba daně ze zemního plynu oproti směrnici	2,79	4,08	4,81	3,07

Zdroj: Celní správa ČR, MF, MŽP.

Pozn.: Podpora zemního plynu = rozdíl mezi spotřební dani při minimální sazbě dle směrnice a vyměřenou spotřební dani v jednotlivých letech.

Silniční daň

Vozidla provozovaná podnikateli pro dopravu osob nebo vozidla pro dopravu nákladů s největší povolenou hmotností menší než 12 tun podléhají silniční dani. Taková vozidla jsou od silniční daně osvobozena, používají-li jako palivo LPG nebo CNG. Osvobození od daně činí:

- 46,37 € až 162,29 € ročně pro osobní vozidla v závislosti na objemu motoru vozidla,
- 69,56 € až 417,31 € ročně pro nákladní vozidla do 12 tun.

Celkový objem podpory na silniční dani je uveden v tabulce č. 19, avšak jedná se o sumu podpory i za další podporované alternativní pohony¹². Výše podpory pouze pro vozidla s CNG a LPG nelze kvantifikovat, neboť daňové přiznání nerozlišuje druh pohonu. S ohledem na skutečnost, že počet vozidel s ostatními alternativními pohony je zanedbatelný, lze konstatovat, že poskytnutá podpora se týká vozidel s pohonem na CNG a LPG.

12 Dle § 3 písm. f) zákona č. 16/1993 Sb., o dani silniční, jsou od silniční daně osvobozena „vozidla pro dopravu osob nebo vozidla pro dopravu nákladů s největší povolenou hmotností méně než 12 tun, která

1. mají elektrický pohon,

2. mají hybridní pohon kombinující spalovací motor a elektromotor,

3. používají jako palivo zkapalněný ropný plyn nebo stlačený zemní plyn, nebo

4. jsou vybavena motorem určeným jeho výrobcem ke spalování automobilového benzínu a ethanolu 85.“

Tabulka č. 19: Objem podpory poskytnuté v souvislosti s osvobozením od silniční daně v letech 2015–2018

	2015	2016	2017	2018
Počet vozidel s osvobozením	45 976	57 697	82 604	*
Osvobození od silniční daně (v €)	3 427 821	4 339 297	5 982 303	*

Zdroj: MF.

* Za rok 2018 nebyly v průběhu kontroly hodnoty k dispozici.

Dotační podpora

Dotační podpora v sektoru dopravy se v ČR vztahovala na obnovu vozového parku a podporována byla vozidla s pohonem na CNG. LPG nebyl dotačně podporován. Dotační podpora byla soustředěna na veřejný sektor a podnikatele. Nepodnikatelům nebyly dotace poskytovány. Dotační podpora byla realizována z *Národního programu Životní prostředí* (dále také „NPŽP“). Oprávněnými příjemci dotace byly obce, kraje, dobrovolné svazky obcí, společnosti vlastněné z více než 50 % majetku obcemi a kraji, případně některé spolky.

Tabulka č. 20: Výše alokované dotační podpory z NPŽP k nákupu vozidel na CNG (v €)

	2015	2016	2017	2018
Výše podpory pro veřejný sektor z NPŽP	–	772 798	772 798	386 399

Zdroj: MŽP.

Povolení vjezdu do nízkoemisních zón

Nízkoemisní zóny je v ČR možné zavádět na základě novely zákona č. 86/2002 Sb.¹³ z roku 2011. Cílem tohoto opatření je omezit znečištění ovzduší v obci z dopravy, a to jak na celém území obce, tak i jen v některé jeho části. K zavedení takovéto nízkoemisní zóny je v § 14 odst. 3 zmíněného zákona uvedeno, že „na průjezdním úseku dálnice nebo silnice lze nízkoemisní zónu stanovit pouze v případě, že na území obce mimo nízkoemisní zónu nebo mimo zastavěné území těže nebo sousední obce existuje jiná dálnice nebo silnice stejné nebo vyšší třídy, po které je možné zajistit obdobné dopravní spojení.“ Do doby ukončení kontroly nebyla možnost zavedení nízkoemisní zóny využita žádnou obcí v ČR. Toto opatření se vztahuje i na elektrovozidla a jejich hybridy.

Dopady podpory pro vozidla s pohonem na CNG, LNG a LPG

Cílem podpory je zvýšit počet vozidel na podporovaný pohon a zkvalitnit související infrastrukturu. Celkový dopad podpor lze demonstrovat na vývoji skutečného počtu vozidel, vývoji počtu čerpacích stanic a spotřebě pohonných hmot (viz tabulky č. 21–25).

Tabulka č. 21: Porovnání prognózy a skutečného stavu počtu vozidel na pohon CNG

	2015	2016	2017	2018	2020	2025	2030	2040
Prognóza CNG	13 000	–	–	–	50 000	130 000	200 000	300 000
Skutečný stav CNG	12 000	15 500	18 900	22 600	–	–	–	–

Zdroj: predikce roku 2015 z *Vize silniční dopravy v roce 2030*, NAP CM; skutečný stav dle <http://www.cng4you.cz/cng-info/statistiky.html>; tabulka *Statistika NGV v ČR: 2004 až 2018*.

V registru vozidel jsou vozidla s pohonem na CNG, LPG a LNG evidována samostatně za předpokladu, že jsou vybavena pouze tímto pohonem. Vozidla kombinující tyto pohony s konvenčním pohonem jsou zahrnuta v položkách benzín nebo nafta. Tento stav zásadně ovlivňuje získaná data, protože zejména LPG je téměř vždy kombinován s pohonem na benzín. Ministerstvo dopravy poskytlo pouze stavová data k 25. únoru 2019, viz tabulka č. 22.

13 Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (zákon o ochraně ovzduší).

Tabulka č. 22: Struktura registrovaných vozidel na CNG, LPG a LNG dle registru vozidel

Počty vozidel k datu 25. 2. 2019 ve statusu „provozováno“		Celkem	
Celkový počet vozidel v ČR ¹		9 090 328	–
Celkový počet motorových vozidel v roce 2018 ²		7 915 701	–
z toho s pohonem na:	CNG	15 689	127 206
	LPG	111 470	
	LNG	47	

Zdroj: MD.

Pozn.: 1) Zahrnuje všechna vozidla zapsaná v registru vozidel, tzn. i karavany a jiná přípojná vozidla.

2) Zahrnuje: lehká užitková vozidla, nákladní vozidla, traktory, osobní automobily, motocykly, autobusy.

Vhodným údajem vypovídajícím o dopadu opatření je vývoj počtu a podílu vozidel s podporovanými pohony na nových registracích vozidel v jednotlivých letech kontrovaného období, viz tabulka č. 23. Z tabulky je zřejmé, že podíl vozidel s pohonem na CNG a LPG je malý a ve sledovaném období nestoupí.

Tabulka č. 23: Registrace nových vozidel v letech 2015–2018

Druh pohonu	2015		2016		2017		2018		
	CNG	LPG	CNG	LPG	CNG	LPG	CNG	Benzín + CNG	Benzín + LPG
Celkem	2 751	1 279	2 843	498	2 890	1 200	408	1 528	816
Podíl na registracích	1,19 %	0,55 %	1,09 %	0,19 %	1,06 %	0,44 %	0,16 %	0,58 %	0,31 %

Zdroj: Svaz dovozců automobilů, NKÚ ČR.

Z tabulek č. 21 až 23 je zřejmé, že očekávaného cíle pro pohon na CNG nebude v roce 2020 dosaženo. S ohledem na tuto skutečnost a vládou schválený maximální 10% podíl pohonu na CNG na celkové spotřebě PHM neočekává Ministerstvo financí ohrožení udržitelnosti státního rozpočtu. Počet vozidel a spotřeba vozidel na LNG je zcela zanedbatelná, proto již dále není komentována.

Tabulka č. 24: Vývoj počtu veřejných čerpacích stanic na CNG a počtu motorových vozidel s pohonem na CNG a LPG na 1 stanici

	2015	2016	2017	2018
Počet veřejných čerpacích stanic CNG	108	143	164	185
Ukazatel počtu vozidel na CNG na 1 čerpací stanici CNG	111,11	108,39	115,24	122,16
Počet veřejných čerpacích stanic LPG	895	917	918	955
Ukazatel počtu vozidel na LPG na 1 čerpací stanici LPG				117

Zdroj: <http://www.cng4you.cz/cng-info/statistiky.html>; tabulka *Statistika NGV v ČR: 2004 až 2018*.

Dle NAP CM by se měl počet veřejných čerpacích stanic na CNG v roce 2020 přiblížit počtu cca 200, což je vzhledem k vývoji počtu čerpacích stanic uvedenému v tabulce č. 24 reálné.

V kontrovaném období spotřeba LPG mírně klesala a spotřeba CNG vzrostla o 74 %. Z tabulky č. 25 je ale patrné, že spotřebitelé stále preferovali konvenční paliva před palivy alternativními, přičemž spotřeba nafty vzrostla o 10 %. Spotřeba CNG i LPG je proti konvenčním palivům nízká.

Tabulka č. 25: Vývoj celkové spotřeby paliv v dopravě v ČR v letech 2015–2018 (v tunách)

Druh paliva	2015	2016	2017	2018
Spotřeba paliv v ČR				
Benzín	1 563 000	1 595 000	1 588 000	1 592 000
Nafta	4 145 000	4 337 000	4 512 000	4 563 000
LPG	99 000	99 000	96 000	92 000
CNG	31 135	42 390	48 288	54 166
Ukazatel spotřeby paliv v ČR na 1 000 obyvatel				
Benzín	148	151	150	150
Nafta	393	410	425	429
LPG	9	9	9	9
CNG	3	4	5	5

Zdroj: https://www.sydos.cz/cs/rocenka-2018/rocenka/hm_cz/cz18_420700.html;
<http://www.cng4you.cz/cng-info/statistiky.html>; https://www.czso.cz/csu/czso/obyvatelstvo_hu;
 přepočít 1 kg CNG = 1,4 m³ CNG dle <https://www.eurocng.cz/o-cng/ekonomika-provozu-na-cng/>.

Cena PHM v ČR pro spotřebitele je tvořena cenou pohonné látky (cena bez daně), spotřební daní, DPH a marží pro podnikatelské subjekty, které PHM prodávají. Konečnou cenu PHM pro spotřebitele ovlivňuje mnoho faktorů, například změny cen ropy na globálním trhu nebo změny sazeb daní. Z tabulky č. 26 je však zřejmé, že zvýšení spotřební daně u CNG v roce 2018 se na prodejní ceně významně neprojevovalo.

Tabulka č. 26: Přehled vývoje průměrných cen pohonných hmot v letech 2015–2018

	2015	2016	2017	2018
Benzín natural 95oktanový (€/l)	1,212	1,028	1,171	1,241
Benzín natural 98oktanový (€/l)	1,319	1,214	1,275	1,379
LPG (€/l)	0,567	0,480	0,537	0,568
Motorová nafta (€/l)	1,206	1,058	1,139	1,221
CNG (€/kg)	0,711	0,684	0,667	0,682

Zdroj: <http://www.cng4you.cz>; <https://www.czso.cz/csu/czso/statistiky>.

6.2.2 Podpora zemního a ropného plynu v Slovenské republice

Systém podpory CNG, LNG a LPG

Nástrojem rozvoje trhu alternativních paliv v odvětví dopravy a rozvoje příslušné infrastruktury jsou **podpůrná opatření**, která byla zpracována MH SR ve spolupráci s MDaV SR v dokumentu *Národní politický rámec pro rozvoj trhu s alternativními palivy* schváleném vládou SR v listopadu 2014. Týkají se

- stimulace podpory prodeje nízkoemisních vozidel pro všechny typy využití,
- podpory infrastruktury alternativních paliv,
- podpory zavádění alternativních paliv ve vodní dopravě,
- podpory zavádění čerpacích stanic LNG ve vnitrozemských přístavech,
- zachování snížení roční sazby daně z motorových vozidel s pohonem na CNG o 50 %,
- nezvyšování sazby spotřební daně na zemní plyn, který byl dodán na výrobu stlačeného zemního plynu určeného k použití jako pohonná látka, nad současnou úroveň 0,141 €/kg minimálně do roku 2025,
- snížení poplatku za zápis do evidence vozidel v SR pro motorová vozidla na alternativní paliva (CNG, LNG, vodík, hybridní vozidla) o 50 %,
- zavádění nízkoemisních zón,

- zajištění informovanosti účastníků silničního provozu o umístění dobíjecích a plnicích stanic prostřednictvím systémů IDS,
- osvěty a informovanosti na školách.

Opatření mají finanční i nefinanční charakter a termíny jejich plnění byly stanoveny na rozmezí let 2016 až 2030. Realizace opatření a odpovědnost za jejich plnění jsou v kompetenci několika ministerstev, zejména MDaV SR, MH SR, MF SR, MŽP SR, která je rozpracovala do svých strategických resortních materiálů a akčních plánů.

K finančním stimulům státu patří úlevy na daních a poplatcích při nákupu vozidla s alternativním pohonem, konkrétně se jedná o tato opatření:

- **Snížení roční sazby daně z motorových vozidel s pohonem na CNG, LNG a vodík o 50 %**

Od 1. ledna 2015, kdy vstoupila v účinnost novela zákona č. 361/2014 Z. z., o dani z motorových vozidel, je roční sazba daně pro motorová vozidla kategorie L, M a N s pohonem na CNG, LNG a vodík snížena o 50 %. Snížení se vztahuje i na hybridy. Cílem je zachovat současný stav do roku 2025.

Předmětem daně z motorových vozidel je vozidlo evidované v SR a používané na podnikání nebo jinou samostatně výdělečnou činnost. Přehled uplatnění 50procentní sazby daně z motorových vozidel (DzMV) v kontrolovaném období let 2015 až 2018 uvádí tabulka č. 27.

Tabulka č. 27: Počet vozidel, na která byla uplatněna snížená sazba daně z motorových vozidel

Vozidla, na která lze uplatnit snížení roční sazby daně podle § 7 odst. 4 zákona č. 361/2014 Z. z., dle DP ř. 15	Ukazatel	Zdaňovací období			
		2015	2016	2017	2018
Hybridní motorové vozidlo nebo hybridní elektrické vozidlo	Počet daň. subjektů ¹⁾	876	1 227	1 892	2 810
	Počet vozidel ²⁾	1 085	1 487	2 365	3 756
Vozidlo kategorie L, M, N s pohonem na CNG nebo LNG	Počet daň. subjektů ¹⁾	862	955	1 026	1 144
	Počet vozidel ²⁾	1 334	1 456	1 512	1 704
Vozidlo kategorie L, M, N s pohonem na vodík	Počet daň. subjektů ¹⁾	42	67	78	106
	Počet vozidel ²⁾	44	75	98	178
Celkový počet vozidel kategorie L, M, N s uplatněním 50% sazby daně		2 463	3 018	3 975	5 638
Celkový počet vozidel kategorie L, M, N uvedených v DP k DzMV		722 288	746 241	737 204	751 340
Podíl vozidel s uplatněním 50% sazby daně na celkovém počtu vozidel kategorie L, M, N uvedených v DP k DzMV		0,34 %	0,40 %	0,54 %	0,75 %

Zdroj: NKÚ SR na základě podkladů z FR SR.

1) Počet daňových subjektů, které uplatnily v podaných daňových přiznáních v ř. 15 snížení roční sazby o 50 %.

2) Počet vozidel, na která daňové subjekty uplatnily v podaných daňových přiznáních (DP) v ř. 15 snížení roční sazby o 50 %.

Podle údajů FR SR počet vozidel, na která byla uplatněna snížená sazba daně z motorových vozidel, meziročně rostl. Zatímco v roce 2015 jich bylo 2 463, v roce 2018 jejich počet vzrostl na 5 638, tj. o 128,9 %. Jejich podíl na celkovém počtu vozidel zůstává však zanedbatelný; v roce 2018 činil 0,75 %.

- **Zachování sazby spotřební daně na stlačený zemní plyn (CNG)**

Od roku 2011 je sazba spotřební daně na stlačený zemní plyn (CNG) stanovena zákonem č. 609/2007 Z. z., o spotřební dani z elektřiny, uhlí a zemního plynu, a to ve výši 0,141 €/kg. Cílem je zachovat současný stav do roku 2025. Sazba spotřební daně na LPG ve výši 0,182 €/kg je stejná od roku 2015.

- **Snížený registrační poplatek za zápis do evidence vozidel pro motorová vozidla s alternativním pohonem**

Novelou zákona č. 145/1995 Z. z., o správních poplatcích, účinnou od 1. února 2017 se snížil registrační poplatek za zápis do evidence vozidel v SR pro motorová vozidla s alternativním pohonem na CNG, LNG a vodík a rovněž pro hybridy o 50 %, nejvýše však na 33 €.

Mezi nezbytná podpůrná opatření patří také:

- **Podpora infrastruktury alternativních paliv, hlavně budování veřejně dostupných plnicích stanic**

Cílem SR je v horizontu do roku 2025 vybudovat minimálně padesát, optimálně osmdesát nových veřejně dostupných plnicích stanic CNG. V současnosti je motoristům dostupných 11 plnicích stanic na CNG (viz tabulka č. 28).

Tabulka č. 28: Přehled počtu veřejně dostupných stanic CNG

	2015	2016	2017	2018
Počet plnicích stanic CNG	10	11	11	11
Počet motorových vozidel na 1 stanici	148,20	158,18	186,73	221,18

Zdroj: <http://www.eafo.eu/content/slovakia>.

Porovnání prognózy a skutečného stavu počtu vozidel na CNG dokumentuje tabulka č. 29.

Tabulka č. 29: Prognóza a skutečný stav počtu vozidel na CNG

	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030
Prognóza	2 000	2 400	2 900	3 500	5 000	15 000	30 000
Skutečný stav	1 740	2 054	2 433	–	–	–	–

Zdroj: *Národní politický rámec pro rozvoj trhu s alternativními palivy*, Prezidium PS SR.

Na podporu infrastruktury nezbytné pro využívání alternativních paliv MDaV SR dne 9. května 2017 – v rámci operačního programu *Integrovaná infrastruktura* – schválilo nenávratný finanční příspěvek pro projekt vybudování terminálu LNG ve veřejném přístavu Bratislava v celkové výši 686 856,80 €. Z toho prostředky EU měly tvořit 583 828,28 € (85 %), spolufinancování ze státního rozpočtu 34 342,84 € (5 %) a vlastní soukromé zdroje 68 685,68 € (10 %). Do konce výkonu kontroly nebyly na daný projekt poskytnuty žádné finanční prostředky.

Zvláštní formu podpory zaměřenou na rozvoj infrastruktury pro alternativní paliva realizuje MDaV SR prostřednictvím podpořených projektů v rámci výzev *Nástroje na propojování Evropy* (CEF). V této oblasti poskytuje součinnost relevantním partnerům při vypracování žádosti o přidělení grantu z CEF se zaměřením na podporu plnicích stanic CNG/LNG a související infrastruktury, jakož i technologií pro efektivní využívání vodíku jako alternativního paliva.

- **Podpora formou zavádění nízkoemisních zón**

Nízkoemisní zóny je v SR možné zřizovat na základě novely zákona o ovzduší z roku 2017. Zřízení nízkoemisní zóny je možné pouze na základě souhlasného stanoviska okresního úřadu jako silničního správního orgánu a musí mu předcházet dostatečná příprava a odborná diskuse, protože takové řešení vyžaduje především odbornou studii o proveditelnosti nízkoemisní zóny. Zatím však není známo, že by tuto možnost využilo některé město na území SR.

- **Podpora formou informovanosti účastníků silničního provozu o umístění plnicích stanic**

Koncem roku 2016 MDaV SR spustilo portál *Národní systém dopravních informací* (www.odoprave.info), který kromě aktuální dopravní situace v rámci SR poskytuje také informace o umístění a typu nabíjecích a plnicích stanic. I touto formou podpory se včas dostávají potřebné informace do povědomí spotřebitelů.

Financování podpory CNG, LNG a LPG

V kontrolovaném období 2015–2018 nebyly čerpány žádné prostředky ze státního rozpočtu ve formě dotace na podporu intenzivnějšího využívání alternativního paliva na bázi CNG, LNG a LPG ani na podporu rozvoje infrastruktury pro alternativní paliva. Rovněž nebyly vypracovány konkrétní modely podpory prodeje dopravních prostředků používajících alternativní pohony na bázi CNG, LNG, LPG a vodíku.

Vliv finančních stimulů na veřejné finance ve formě snížení sazby daně z motorových vozidel (s alternativním pohonem na CNG, LNG, vodík) a snížení poplatku za zápis motorového vozidla byl vzhledem k celkovému počtu těchto vozidel zanedbatelný.

Přehled vybraných měřitelných ukazatelů týkajících se CNG, LNG a LPG

Procentuální nárůst motorových vozidel kategorie M a N s pohonem na CNG a LPG v kombinaci s jinými palivy dokumentuje následující tabulka.

Tabulka č. 30: Vývoj počtu vozidel s alternativním pohonem na CNG a LPG v kombinaci s jiným palivem

	2015	2018	Rozdíl	Nárůst za sledované období (v %)
Celkový počet motor. vozidel, z toho:	2 182 898	2 618 593	435 695	19,96
CNG*	1 482	2 228	746	50,34
LPG*	46 139	51 515	5 376	11,65
Σ alternativní pohon CNG, LPG	47 621	53 743	6 122	12,86
Podíl na celkovém počtu (v %)	2,18	2,05	x	x

Zdroj: Prezidium Policejního sboru SR.

* CNG a kombinace jiného paliva; LPG a kombinace jiného paliva.

Přehled registrace nových vozidel podle paliva v letech 2015 až 2018 dokumentuje následující tabulka.

Tabulka č. 31: Přehled registrace nových vozidel v letech 2015 až 2018

	2015	2016	2017	2018
CNG	11	49	29	18
Benzín + CNG	115	88	96	61
Benzín + LPG	864	390	667	364
Celkem	990	527	792	443

Zdroj: ZAP.

Vývoj celkové spotřeby paliv v silniční dopravě v SR (v tunách) dokumentuje tabulka č. 32.

Tabulka č. 32: Vývoj celkové spotřeby paliv v silniční dopravě v SR (v tunách)

Druh paliva	2015	2016	2017
Benzín	558 018	608 332	603 252
Nafta	1 211 484	1 393 032	1 423 443
LPG	34 127	32 512	30 522
CNG	6 511	6 110	6 067
Ukazatel spotřeby paliva v tunách na 1 000 obyvatel			
Benzín	102,84	111,92	110,83
Nafta	223,26	256,29	261,51
LPG	6,29	5,98	5,61
CNG	1,20	1,12	1,11

Zdroj: VÚD, a. s.; údaje o stavu obyvatelstva dostupné z: <http://statdat.statistics.sk/>; údaje za rok 2018 nebyly k dispozici.

Spotřeba alternativních paliv LPG a CNG v kontrolovaném období zaznamenala meziroční pokles. V roce 2016 spotřeba LPG poklesla o 4,7 % a CNG o 6,15 %. Rovněž v roce 2017 byl u obou komodit zaznamenán meziroční pokles – o 6,12 % u LPG a 0,71 % u CNG. Naopak spotřeba motorové nafty meziročně rostla. V roce 2016 o 14,99 % a v roce 2017 o 2,18 %. V roce 2016 došlo k meziročnímu nárůstu o 9,02 % ve spotřebě automobilových benzínů. V roce 2017 tento druh paliva vykazoval mírný meziroční pokles – o 0,83 %.

Spotřební daň z minerálních olejů je z hlediska výnosu **nejvýznamnější spotřební daní**. Podle *Daňového reportu Slovenské republiky 2018* vypracovaného Institutem finanční politiky MF SR přibližně 70 % výnosu daně tvoří daň z motorové nafty a 30 % daň z benzínu. Zbytek, do 1 %, představuje daň z kerosinu a LPG. Vývoj sazby daně z alternativních pohonných látek CNG a LPG dokumentuje tabulka č. 33.

Tabulka č. 33: Vývoj sazby daně z alternativních pohonných látek CNG a LPG

	2015	2016	2017	2018
CNG	0,141 €/kg	0,141 €/kg	0,141 €/kg	0,141 €/kg
LPG	182 €/1 000 kg	182 €/1 000 kg	182 €/1 000 kg	182 €/1 000 kg

Zdroj: NKÚ SR.

Daňová soustava Slovenské republiky v oblasti správy spotřebních daní nemá definován LNG jako předmět spotřebních daní. LNG se na území Slovenské republiky komerčně nevyužívá.

Přehled vývoje průměrných cen pohonných látek za roky 2015 až 2018 uvádí následující tabulka.

Tabulka č. 34: Vývoj průměrných cen pohonných látek

	2015	2016	2017	2018
Benzín natural 95oktanový (€/l)	1,285	1,209	1,285	1,359
Benzín natural 98oktanový (€/l)	1,465	1,413	1,492	1,564
LPG (€/l)	0,621	0,562	0,578	0,599
Motorová nafta (€/l)	1,134	1,040	1,132	1,244
CNG (€/kg)	X	0,993	1,080	1,160

Zdroj: NKÚ SR.

6.3 Elektromobily, hybridy elektromobilů a vodíková vozidla

6.3.1 Podpora elektromobility v České republice

V ČR bylo podporováno pořízení a provoz elektromobilů a jejich hybridů s jiným pohonem prostřednictvím:

- úlev na spotřební daní,
- osvobození od silniční daně,
- dotací na pořízení vozidel a související infrastruktury.

V kontrolovaném období v ČR nebyl pohon vozidel na vodík právními předpisy specificky upraven.

Spotřební/energetická daň

V ČR je pro elektřinu použitou jako pohonná energie v dopravě uplatňována základní sazba daně z elektřiny, tj. 28,30 Kč/MWh (cca 1,09 €/MWh), která se v letech 2015–2018 neměnila. Elektřina **vyrobená a spotřebovaná** v dopravních prostředcích, např. v hybridních elektromobilech, je od daně osvobozena. Od daně je osvobozena také elektřina použitá jako pohonná energie, je-li vyrobena ekologicky šetrným způsobem v odběrném místě, např. fotovoltaické elektrárně s maximálním instalovaným výkonem 30 kW. Základní sazba daně a osvobození od daně platí pro všechny spotřebitele.

Elektřina určená k použití nebo použitá při provozování dráhy a drážní dopravy pro přepravu osob a věcí na dráze železniční, tramvajové a trolejbusové je také osvobozena od energetické daně, jsou-li splněny další podmínky pro nabývání takové elektřiny.

Celkovou výši osvobození od daně nelze vyčíslit.

Silniční daň

Cílů v oblasti KEP se v rámci zákona o dani silniční dotýká zejména ustanovení § 3 odst. f) body 1 a 2, podle kterých jsou od silniční daně osvobozena vozidla, která mají elektrický pohon nebo hybridní pohon kombinující spalovací motor a elektromotor. Toto osvobození se vztahuje na vozidla pro dopravu osob používaná podnikateli nebo vozidla pro dopravu nákladů s největší povolenou hmotností menší než 12 tun. Výše osvobození od silniční daně činí:

- 46,37 € až 162,29 € ročně pro osobní vozidla v závislosti na objemu motoru,
- 69,56 € až 417,31 € ročně pro nákladní vozidla do 12 tun.

Výši daňové podpory elektromobilů a hybridů nelze přesně kvantifikovat, avšak lze dovodit, že v roce 2018 činila cca 380 tis. €.

Tabulka č. 35: Daňová podpora na silniční dani pro elektromobily a hybridy

Počty vozidel k datu 25. 2. 2019 ve statusu „provozováno“	
Celkový počet vozidel pro podnikání v ČR	2 101 331
z toho elektromobily a hybridy	5 385
Průměrná výše podpory (osvobození) na silniční dani na jedno vozidlo v roce 2017	72,41 €

Zdroj: registr silničních vozidel, MF, NKÚ ČR.

Dotační podpora elektromobility

Dotační podpora v sektoru dopravy se v ČR vztahovala na vozidla s pohonem na elektřinu a vozidla s hybridním elektrickým pohonem. Dotační podpora byla soustředěna na veřejný sektor a podnikatele. Nepodnikatelům nebyla dotační podpora poskytována.

Dotační podpora byla realizována z *Národního programu Životní prostředí (NPŽP)* a operačního programu *Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OPPIK)*.

Dotace z NPŽP byla zaměřena na podporu obnovy vozového parku. Oprávněnými příjemci dotace byly obce, kraje, dobrovolné svazky obcí, společnosti vlastněné z více než 50 % majetku obcemi a kraji, případně některé spolky.

Dotace z OPPIK byla zaměřena na podporu podniků, které mohou využívat dotace na pořízení elektromobilů a dobíjecích stanic. Podmínky pro poskytnutí dotace z OPPIK byly následující: zavádění inovativních technologií v oblasti nízkouhlíkové dopravy – elektromobilita silničních vozidel:

- pořízení elektromobilu – podporované kategorie silničních vozidel: L6e a L7e (čtyřkolky), M1 (osobní), M2 a M3 do 7,5 t (minibus), N1 a N2 do 12 t (nákladní);
- pořízení neveřejných¹⁴ (rychlo)nabíjecích stanic s možností doplnění o baterii pro elektromobily v rámci podnikatelského areálu pro vlastní potřebu.

Tabulka č. 36: Výše alokované dotační podpory pro nákup vozidel na elektřinu (v €)

	2015	2016	2017	2018
Výše podpory pro veřejný sektor z NPŽP	–	3 091 190	3 091 190	3 477 589
Výše podpory pro podnikatele z OPPIK	–	3 091 190	5 023 184	7 727 975

Zdroj: MŽP, MS2014+.

¹⁴ Neveřejná čerpací stanice je určena jen pro výdej PHM pro vlastní spotřebu.

Dopady podpory elektromobility

Tabulka č. 37: Struktura registrovaných vozidel dle provozovatele

Počty vozidel k datu 25. 2. 2019 ve statusu „provozováno“	
Celkový počet vozidel v ČR ¹	9 090 328
Celkový počet motorových vozidel v roce 2018 ²	7 915 701
z toho elektromobily a hybridy	7 816

Zdroj: registr vozidel.

Pozn.: 1) Zahrnuje všechna vozidla zapsaná v registru vozidel, tzn. i karavany a jiná přípojná vozidla.

2) Zahrnuje: lehká užitková vozidla, nákladní vozidla, traktory, osobní automobily, motocykly, autobusy.

Z tabulky č. 37 je zřejmé, že podíl elektromobilů a hybridních elektromobilů na celkovém počtu motorových vozidel je zanedbatelný.

Tabulka č. 38: Registrace nových vozidel v ČR v letech 2015–2018

	2015	2016	2017	2018
Celkem registrovaná nová vozidla v ČR	230 857	259 693	271 595	261 437
Elektro	268	200	307	618
Hybrid	1 024	1 541	2 826	278
Podíl elektro + hybrid na celkových registracích	0,56 %	0,67 %	1,15 %	0,35 %

Zdroj: Svaz dovozců automobilů, NKÚ ČR.

Z tabulky č. 38 vyplývá, že podíl registrovaných elektromobilů a hybridních elektromobilů na celkovém počtu nově registrovaných osobních automobilů byl v letech 2015–2018 zanedbatelný. Strategické materiály ČR předpokládaly, že v roce 2020 bude tržní podíl jen čistých elektrovozidel na úrovni 2 200 elektrovozidel.

Ze statistiky nabíjecích bodů vyplývá, že počet těchto bodů v České republice byl významně pod průměrem EU (viz tabulka č. 39).

Tabulka č. 39: Statistika nabíjecích bodů v roce 2018

	Počet nabíjecích bodů (2018)	Územní rozloha (km ²)	Počet km ² na jeden nabíjecí bod
Česká republika	684	78 867	115,30
Celkem EU	116 842	4 479 961	38,34

Zdroj: ACEA, *Making the transition to zero-emission mobility*, 2018, CIA, The World Factbook; NKÚ ČR.

6.3.2 Podpora elektromobility v Slovenské republice

System podpory elektromobilů a jejich financování

Prodej elektromobilů a jejich hybridů s jiným pohonem byl na Slovensku podporován:

- dotacemi poskytnutými na nákup elektromobilů a hybridních elektromobilů,
- nižším registračním poplatkem při zápisu do evidence vozidel SR,
- sníženou roční sazbou daně z motorových vozidel.

- **Dotace na nákup elektromobilů a hybridních elektromobilů**

Z prostředků zrušeného *Recyklačního fondu* ve výši 5 mil. € a prostředků Svazu automobilového průmyslu SR ve výši 200 tis. € byl od 11. 11. 2016 do 30. 6. 2018 realizován projekt celostátní podpory prodeje elektromobilů (BEV) a jejich hybridů (PHEV). Projekt byl založen na vyplácení finančního příspěvku (dotace) ve výši 5 000 € při nákupu BEV nebo 3 000 € při nákupu PHEV. Podpora se vztahovala pouze na nákup nového elektrického vozidla a byla poskytována občanům i podnikatelským subjektům a obcím. Konkrétní podmínky dotačního projektu jsou uvedeny v tabulce č. 40.

Tabulka č. 40: Schéma dotační podpory na nákup elektromobilů

Rozpočet	5,2 mil. €
Poskytovatel	Ministerstvo hospodářství SR; Svaz automobilového průmyslu SR
Oprávněné osoby	Fyzická osoba, obec, právnická osoba (zapsaná jako vlastník v osvědčení o evidenci vozidla, část II technického průkazu)
Podpořené automobily	Elektromobily (BEV) a hybridy dobíjitelné pomocí zásuvky z elektrické sítě (PHEV) – osobní vozidla (M1) a malá nákladní vozidla do 3,5 t (N1)
Výše příspěvku u elektromobilů (BEV)	Max. 5 000 € = 2 000 € po registraci, 1 500 € po 1. roce, 1 500 € po 2. roce
Výše příspěvku u hybridů (PHEV)	Max. 3 000 € = 1 000 € po registraci, 1 000 € od 1. roku, 1 000 € po 2. roce
Podmínka	Registrace/přihlášení nového vozidla v SR dovezeného autorizovaným zástupcem výrobce (importérem) a prodaného autorizovaným prodejcem
Datum vyhlášení	11. listopadu 2016
Datum skončení	30. června 2018

Zdroj: MH SR.

Uplatněné dotační schéma narazilo na omezení, kterými byly zejména vysoké ceny elektromobilů, nedostatečná infrastruktura v podobě počtu nabíjecích stanic, jakož i nízký počet skladových zásob elektromobilů na evropském trhu. To způsobilo, že z alokované částky 5,2 mil. € byla vyčerpána částka 3,5 mil. €, kterou byl podpořen nákup 831 elektromobilů; viz tabulka č. 41.

Tabulka č. 41: Čerpání dotací na elektromobily pro občany a podnikatele v rámci I. dotačního schématu

Roky	BEV		PHEV		Celkem	
	Počet	Suma v €	Počet	Suma v €	Počet	Suma v €
2016	64	320 000	14	42 000	78	362 000
2017	231	1 155 000	185	555 000	416	1 710 000
2018	219	1 095 000	118	354 000	337	1 449 000
Celkem	514	2 570 000	317	951 000	831	3 521 000

Zdroj: MH SR.

Nevyčerpané prostředky byly přesunuty na MŽP SR. To spustilo v 2. pololetí 2018 prostřednictvím Environmentálního fondu druhé dotační schéma na podporu elektromobility určené pro obce a samosprávné kraje s alokovanou sumou ve výši 1 mil. €. Maximální výše dotace byla 30 tis. €, přičemž výše příspěvku představovala až 95 % kupní ceny vozidla. Podporu využilo 36 obcí a byla vyčerpána téměř v plném rozsahu; viz tabulka č. 42.

Tabulka č. 42: Čerpání dotací na elektromobily pro obce a samosprávné kraje v rámci II. dotačního schématu

Počet příjemců dotace	Schválená dotace (v €)	Čerpaná dotace (v €)
36	997 380	917 200

Zdroj: MŽP SR, Environmentální fond.

V letech 2016 až 2018 byl prostřednictvím dotací podpořen nákup 867 nových elektromobilů. Objemy čerpaných dotací na elektromobily v eurech jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka č. 43: Čerpání dotací na elektromobily v letech 2016 až 2018

Typ vozidla	2016	2017	2018	Celkem
BEV	320 000	1 155 000	2 012 200	3 487 200
PHEV	42 000	555 000	354 000	951 000
Celkem	362 000	1 710 000	2 366 200	4 438 200

Zdroj: NKÚ SR.

Přehled podpory na elektromobilitu v přepočtu na 1 obyvatele a v % HDP dokumentuje tabulka č. 44.

Tabulka č. 44: Podpora elektromobility v SR

	2015	2016	2017	2018
Výše poskytnuté státní pomoci vyjádřená v % HDP	0,00000	0,00044	0,00202	0,00264
Výše poskytnuté státní pomoci vyčíslená v eurech na 1 obyvatele	0,00	0,07	0,31	0,43

Zdroj: NKÚ SR; údaje o stavu obyvatelstva, jakož i o výši HDP dostupné z: <http://statdat.statistics.sk/>.

Dotační programy lze hodnotit jako úspěšné zejména s ohledem na to, že podnítily rozvoj trhu s vozidly na elektrický pohon a povědomí veřejnosti o ekologii. Svědčí o tom i fakt, že zatímco v roce 2015 bylo registrováno 188 nových vozidel na elektrický pohon, v roce 2016 to bylo 434 vozidel a v roce 2017 až 2 178 vozidel; viz tabulka č. 45.

Tabulka č. 45: Přehled registrace nových elektromobilů v letech 2015 až 2018

Typ paliva	2015	2016	2017	I. pololetí 2018
PHEV + HEV	131	363	1 936	1 203
ELECTRIC	57	71	242	224
PETROL + LPG + ELECTRIC	0	0	0	1
Celkem	188	434	2 178	1 428

Zdroj: ZAP.

Pro srovnání uvádíme i celkový přehled registrace nových vozidel podle paliva.

Tabulka č. 46: Přehled registrace nových vozidel podle paliva v letech 2015 až 2018

Typ paliva	2015	2016	2017	I. pololetí 2018
CNG	11	49	29	18
DIESEL	47 243	49 255	47 992	22 842
DIESEL + BIO	0	15	28	26
PHEV + HEV	131	363	1 936	1 203
ELECTRIC	57	71	242	224
PETROL + LPG + ELECTRIC	0	0	0	1
PETROL	41 559	50 366	57 289	34 104
PETROL + CNG	115	88	96	61
PETROL + LPG	864	390	667	364
Celkem	90 080	100 597	108 279	58 843

Zdroj: ZAP.

Podíl elektromobilů a hybridních elektromobilů na celkovém počtu registrovaných motorových vozidel je navzdory každoročnímu zvyšování jejich počtu zanedbatelný, což dokumentuje následující tabulka.

Tabulka č. 47: Podíl elektromobilů na celkovém počtu motorových vozidel

Ukazatel	2015	2016	2017	2018	Rozdíl 2018 – 2015	Index 2018/2015
Počet motorových vozidel kategorie M a N celkem	2 182 898	2 345 306	2 522 547	2 651 049	468 151	1,21
z toho elektromobily (včetně hybridů)	636	1 078	3 535	6 643	6 007	10,44
Podíl elektromobilů na celkovém počtu motorových vozidel (v %)	0,03	0,05	0,14	0,25	0,22	8,60

Zdroj: Prezidium PS SR.

V SR byla koncem roku 2019 zavedena nová dotační schémata, která se týkají nákupu elektromobilů (výška podpory 6 mil. €) a výstavby nových dobíjecích elektrostanic (celková dotace 1 mil. €). Podpora nabíjecí infrastruktury pro elektromobily byla implementovaná do slovenské legislativy povinností vlastníků nových i významně obnovených bytových domů s více než 10 parkovacími místy, resp. nebytových budov s více než 20 parkovacími místy, vybudovat nabíjecí stanice pro elektromobily. Tato povinnost bude platit od roku 2021.

S cílem zvýšit motivaci podnikatelů pro pořízení vozidel na elektrický a hybridní pohon byla od 1. ledna 2020 do daňového systému SR zavedena nová odpisová skupina pro tyto druhy vozidel, která umožňuje zkrátit jejich odepisování ze čtyř na dva roky.

- **Poplatek při registraci elektromobilu do evidence vozidel**

Výše registračního poplatku za zápis motorového vozidla, jehož jediným zdrojem energie je elektřina (elektromobil), je **33 €**, a to bez ohledu na výkon motoru, což je minimální výše poplatku při registraci do evidence vozidel. Snížený 50% poplatek platí i držitel hybridního motorového vozidla.

- **Snížená roční sazba daně z motorových vozidel**

Zákonem č. 361/2014 Z. z., o dani z motorových vozidel a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, který nabyl účinnosti 1. 1. 2015, byla zvýhodněna ekologická vozidla. Pro elektromobily kategorie L, M a N, jejichž jediným zdrojem energie je elektřina, byla zavedena **nulová sazba daně z motorových vozidel** a pro hybridy 50% sleva.

6.4 Fotovoltaika

6.4.1 Podpora fotovoltaiky v České republice

Z pohledu veřejných rozpočtů byla podpora fotovoltaických elektráren (dále také „FVE“) rozdílná v období před rokem 2014 a v období po něm. Tento rozdíl spočíval v systému garancí cen pro výrobce elektřiny z FVE, což významně ovlivňovalo ekonomickou výhodnost tohoto zdroje elektřiny. V kontrolovaném období 2015–2018 byl systém podpory založen zejména na dotacích a osvobození od spotřební daně z elektřiny, ale cena elektřiny pro konečného spotřebitele byla stále ovlivňována dobíhající garancí cen pro výrobce elektřiny z FVE.

Právní rámec FVE je v ČR tvořen zákonem č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, který upravuje mimo jiné podporu elektřiny a tepla z OZE, financování této podpory a odvod z elektřiny ze slunečního záření (dále také „solární daň“).

Konečný spotřebitel nakupuje v ČR elektřinu vždy se základní sazbou spotřební daně, i když směrnice Rady 2003/96/ES¹⁵ umožňuje úplné nebo částečné osvobození od daně nebo sníženou úroveň zdanění na elektřinu používanou domácnostmi nebo organizacemi, které členský stát považuje za dobročinné.

Elektřina v ČR je zdaněna základní sazbou DPH, i když směrnice Rady 2006/112/ES¹⁶ umožňuje členskými státy uplatňovat sníženou sazbu u dodání elektřiny.

15 Čl. 15 směrnice Rady 2003/96/ES ze dne 27. října 2003, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny.

16 Čl. 102 směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006, o společném systému daně z přidané hodnoty.

Fotovoltaika pro nepodnikatele

Na základě novely energetického zákona (zákon č. 131/2015 Sb.) lze od 1. 1. 2016 provozovat za daných podmínek výrobu elektřiny připojenou k elektrizační soustavě do instalovaného výkonu 10 kW bez licence (nepodnikatel).

Podpora formou garantované výkupní ceny a zeleného bonusu

Do konce roku 2013 využívali nepodnikatelé podporu formou garantované výkupní ceny a zeleného bonusu za stejných podmínek jako podnikatelé.

Podpora formou dotací

Provozovatelé FVE mohou požádat o investiční dotaci v rámci programu *Nová zelená úsporám*, a to jak pro realizace na rodinných domech, tak na bytových domech. Jedná se o programy C.3.3 až C.3.6, výše podpory může dosáhnout až 150 tis. Kč (5 795,98 €) pro 50 % doložených způsobilých výdajů. Program *Nová zelená úsporám* je financován z prodeje emisních povolenek EUA (European Union Allowance) a EUAA (European Union Aviation Allowance).

Tabulka č. 48: Přehled výšky podpory (dotací) v jednotlivých letech a výšky bonusu za akumulaci energie

(v €)

	Při výkonu do 1 700 kWh	Při výkonu do 3 000 kWh	Při výkonu do 4 000 kWh	Bonus za akumulaci	Max. výška bez akumulace	Max. výška s akumulací
2015	2 704,79	3 863,99	–		2 125,19	3 863,99
2016	2 704,79	3 863,99	–		2 125,19	3 863,99
2017	2 704,79	3 863,99	5 795,98*		2 125,19	5 795,98*
2018	2 704,79	3 863,99	5 795,98		2 125,19	5 795,98
Zvýhodnění pro žadatele z Ústeckého, Karlovarského a Moravskoslezského kraje a majitele památkově chráněných objektů						
2018	3 168,47	4 443,59	6 568,78		2 530,91	6 568,78

Zdroj: <https://www.novazelenausporam.cz/nabidka-dotaci/rodinne-domy-zdroje-energie/>.

* Od 4. 9. 2017.

Tabulka č. 49: Statistika podpory fotovoltaiky pro domácnosti

	2015	2016	2017	2018
Počet podpořených FVE	0	254	855	1 770
Celkový instalovaný výkon (v kW)	0	825,76	3 018,75	6 952,53
Výška podpory (v €)	0	565 387,67	2 229 685,97	6 252 918,66
Průměrná výška podpory na instalaci (v €)	0	174,77	192,66	242,68
Průměrná výška podpory na 1 kW (v €)	0	684,69	738,61	899,37

Zdroj: MŽP.

Podpora formou osvobození od spotřební daně z elektřiny

Podle čl. 15 odst. 1 písm. b) směrnice Rady 2003/96/ES¹⁷ mohou členské státy uplatňovat pod finanční kontrolou plné nebo částečné osvobození od daně nebo sníženou úroveň zdanění mimo jiné na elektřinu pocházející ze slunečního záření. Tato směrnice byla transponována do české legislativy zákonem č. 261/2007 Sb.¹⁸ Elektřina vyrobená nepodnikatelem ve FVE je osvobozena od spotřební daně z elektřiny, pokud je spotřebována v místě výroby.

¹⁷ Směrnice Rady 2003/96/ES ze dne 27. října 2003, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny.

¹⁸ Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů.

Dopady opatření na podporu FVE

Tabulka č. 50: Přehled cen elektřiny pro domácnosti (vč. daní a poplatků) za období 2015–2018

Cena elektřiny pro domácnosti	2015	2016	2017	2018
v €/kWh	0,1397	0,1421	0,1463	0,1580
v PPS/kWh	0,2203	0,2231	0,2185	0,2248

Zdroj: Eurostat – <https://ec.europa.eu/eurostat/web/energy/data/database> (*Electricity prices for household consumers – bi-annual data from 2007*, měna euro, all taxes and levies included, spotřeba 2 500 kW až 5 000 kW, průměr za S1 + S2 daného roku).

Pozn.: PPS – standard kupní síly.

Fotovoltaika pro podnikatelský sektor

Podnikat v energetické oblasti lze v ČR pouze na základě licence vydané ERÚ, přičemž podmínky pro podnikání jsou stanoveny zákonem č. 458/2000 Sb.¹⁹.

Podpora formou garantované výkupní ceny a zeleného bonusu

Podpora formou výkupních cen a zelených bonusů je vyplácena výrobcům elektřiny po dobu životnosti FVE, která je vyhláškou č. 364/2007 Sb. stanovena na 20 let. To znamená, že výdaje za výkupní ceny a zelený bonus budou na FVE hrazeny až do roku cca 2033. Provozní podpora pro FVE uvedené do provozu od 1. 1. 2014 nebyla cenovým rozhodnutím ERÚ č. 4/2013 nastavena²⁰, tj. nové výroby již nemají na podporu nárok. Systém výkupních cen a zelených bonusů byl funkční i v kontrolovaném období, jen ne pro FVE.

Výkupní cena

Podporu formou výkupních cen si může zvolit pouze výrobce elektřiny z FVE o instalovaném výkonu do 100 kW včetně. Povinně vykupující²¹ má povinnost vykoupit veškerou vyrobenou elektřinu z FVE a dodanou do sítě za cenu stanovenou aktuálním cenovým rozhodnutím ERÚ. Výkupní ceny hradí výrobcům elektřiny přímo povinně vykupující a jsou účtovány včetně DPH (od 1. 2. 2016 v režimu přenesené daňové povinnosti, kdy daň odvádí povinně vykupující). Tato forma podpory je následně přenesena na spotřebitele v podobě poplatku na podporu elektřiny z podporovaných zdrojů energie, který je placen v rámci ročního zúčtování elektřiny.

Zelený bonus

Podpora formou zeleného bonusu pro FVE s instalovaným výkonem do 100 kW včetně se poskytuje v režimu ročního zeleného bonusu²², pro FVE s instalovaným výkonem nad 100 kW se poskytuje v režimu hodinového zeleného bonusu²³. Zelený bonus je vyplácen za veškerou vyrobenou elektřinu z FVE, vč. elektřiny spotřebované v místě výroby, s výjimkou technologické vlastní spotřeby. Výrobce si musí sjednat cenu na dodávku nespotebovaných přebytků do sítě s obchodníkem s elektřinou. Zelený bonus vyplácí OTE, a.s., a je vyplácen bez DPH. Tato

19 Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon).

20 V souladu se zákonem č. 310/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 407/2012 Sb., a další související zákony.

21 Povinně vykupujícím je obchodník s elektřinou určený zákonem č. 165/2012 Sb. nebo vybraný Ministerstvem průmyslu a obchodu, který vykupuje elektřinu od výrobce z obnovitelného zdroje vyrobenou ve výrobně elektřiny na vymezeném území (od roku 2013 je to dle regionální příslušnosti – E.ON Energie, a.s., ČEZ Prodej, s.r.o., Pražská energetika, a.s.).

22 Roční zelený bonus je každoročně zveřejňován v aktuálním cenovém rozhodnutí ERÚ.

23 Hodinový zelený bonus se mění každou hodinu podle cen silové elektřiny na trhu a jeho výše je uvedena na stránkách společnosti OTE (<https://www.ote-cr.cz/cs/statistika/statistika-poze/rozdil-vykupni-a-trzni-ceny?date=2019-01-01>).

forma podpory je následně přenesena na spotřebitele v podobě poplatku na podporu elektřiny z podporovaných zdrojů energie, který je placen v rámci ročního zúčtování elektřiny.

V jedné výrobě nelze ze zákona kombinovat podporu formou výkupních cen a zelených bonusů. Změna formy podpory je možná jednou ročně.

Tabulka č. 51: Přehled vývoje výkupních cen a zelených bonusů pro elektřinu z FVE

Datum uvedení výroby do provozu	Instalovaný výkon výroby (v kW)		Jednotarifní pásmo provozování	
	od	do (včetně)	Výkupní ceny (v €/MWh)	Zelené bonusy (v €/MWh)
do 2005	–	–	316,42	276,62
2006–2007	–	–	664,03	624,23
2008	–	–	647,64	607,84
2009	0	30	607,61	561,63
	30	–	603,17	563,37
2010	0	30	565,92	519,94
	30	–	561,44	521,64
2011	0	30	339,53	293,55
	30	100	267,23	227,43
	100	–	249,00	209,20
2012	0	30	273,45	227,47
01/2013 až 06/2013	0	5	148,38	102,40
	5	30	123,18	77,20
07/2013 až 12/2013	0	5	130,10	84,12
	5	30	105,83	59,85

Zdroj: Cenové rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. 3/2018 ze dne 25. září 2018, kterým se stanovuje podpora pro podporované zdroje energie.

Celková výše podpory v podobě výkupní ceny a zeleného bonusu přenesená na spotřebitele činila v kontrolovaném období (**19,13 €/MWh**). Při vztahení ke kupní síle obyvatelstva²⁴ za účelem lepšího porovnání významnosti podpory se jedná o 21,25 €/MWh.

Solární daň

Jako legislativní opatření na vyrovnání příliš vysoké podpory výroby elektřiny ze slunečního záření a jako dodatečný příjem státního rozpočtu byla zavedena **solární daň**. Z těchto finančních prostředků jsou vypláceny dotace pro operátory trhu na krytí nákladů spojených s podporou elektřiny z podporovaných zdrojů, aby nebylo nutné v plné míře promítnout tyto podpory do cen elektřiny pro konečné spotřebitele.²⁵ Předmětem solární daně je elektřina vyrobená ze slunečního záření v období od 1. ledna 2014 po dobu trvání práva na podporu elektřiny ze zařízení uvedeného do provozu v období od 1. ledna 2010 do 31. prosince 2010. Výše solární daně je 10 % pro výrobce využívající výkupní ceny a 11 % pro výrobce využívající zelený bonus. Od solární daně jsou osvobozeny elektrárny s instalovaným výkonem do 30 kW.

Podpora formou dotací

Provozovatelé FVE v podnikatelském prostředí, kteří provozují fotovoltaické elektrárny za účelem snížení energetické náročnosti, měli v letech 2015–2018 možnost čerpat dotace z operačního programu OPPIK prostřednictvím dotačního programu *Úspory energie*. V rámci jednotlivých

²⁴ Pro lepší porovnání významnosti částek mezi zeměmi byly tyto částky vztaheny k HDP na obyvatele ve standardu kupní síly, kdy 100 % = EU-28, stav k roku 2018: ČR: 90 % zemí EU-28, SR: 78 % zemí EU-28 (dělicí koeficienty mají hodnotu: ČR: 0,90 a SR: 0,78).

²⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů.

výzev byla dotace omezena maximálním podporovaným instalovaným výkonem fotovoltaických panelů. Pro získání dotace na instalaci fotovoltaických panelů platí ještě jedna podmínka, a to že fotovoltaika musí být součástí komplexního řešení složeného z více opatření. Příklady podpor jsou uvedeny v tabulkách č. 52 a 53).

Tabulka č. 52: Podpora z operačního programu OPPIK – Úspory energie

	Podpora byla poskytována formou dotace ve výši 0,5 mil. Kč (cca 19 tis. €) až 250 mil. Kč (cca 10 mil. €)
Malý podnik (do 49 zaměstnanců) s obratem do 10 mil. €	50 % prokázaných způsobilých výdajů
Střední podnik (50 až 249 zaměstnanců) s obratem do 50 mil. € a majetkem dle rozvahy do 43 mil. €	40 % prokázaných způsobilých výdajů
Velký podnik (od 250 zaměstnanců) s obratem nad 50 mil. €	30 % prokázaných způsobilých výdajů

Zdroj: OPPIK.

V letech 2017 a 2018 měli podnikatelé možnost čerpat dotace z programu OPPIK prostřednictvím dotačního programu *Úspory energie – Fotovoltaické systémy s/bez akumulace pro vlastní spotřebu*.

Tabulka č. 53: Podpora z operačního programu OPPIK – Úspory energie – Fotovoltaické systémy s/bez akumulace pro vlastní spotřebu

	Podpora byla poskytována formou dotace ve výši 0,3 mil. Kč (cca 12 tis. €) až 100 mil. Kč (cca 4 mil. €)
Malý podnik (do 49 zaměstnanců)	80 % prokázaných způsobilých výdajů
Střední podnik (50 až 249 zaměstnanců)	70 % prokázaných způsobilých výdajů
Velký podnik (od 250 zaměstnanců)	60 % prokázaných způsobilých výdajů

Zdroj: OPPIK.

Podpora formou osvobození od spotřební daně z elektřiny

Do 31. 12. 2015 byla od daně z elektřiny osvobozena veškerá ekologicky šetrná elektřina bez dalšího omezení. Od 1. 1. 2016 je od spotřební daně v ČR osvobozena ekologicky šetrná elektřina vyrobená v odběrných místech podle energetického zákona, pokud je v těchto odběrných místech současně spotřebována a instalovaný výkon výroby elektřiny podle energetického zákona nepřesahuje 30 kW. Výrobní s instalovaným výkonem nad 30 kW mají povinnost hradit z vlastní spotřeby elektřiny daň ve výši 28,30 Kč/MWh (1,09 €/MWh).

Tabulka č. 54: Osvobození od spotřební daně z elektřiny pro výroby od 0 kWh do 30 kWh při spotřebě v místě výroby = výroba 0–30 kWh krát sazba spotřební daně

Ukazatel	2015	2016	2017	2018
Množství vyrobené elektřiny netto z FVE s instalovaným výkonem 0–30 kWh (v MWh)*	88 810,4	84 707,4	85 919,9	90 400,1
Počet obyvatel na 1 MWh vyrobené elektřiny (netto) z FVE s instalovaným výkonem 0–30 kWh	118,84	124,89	123,49	117,81
Celková částka osvobození od spotřební daně z elektřiny (v €)	96 803,34	92 331,07	93 652,69	98 536,11
Miliony € HDP připadající na 1 € osvobození od spotřební daně z elektřiny	1,83	2,00	2,08	2,09

Zdroj: roční zprávy o provozu elektrizační soustavy v ČR za roky 2015–2018 (ERÚ).

* Vyrobená elektřina netto z FVE snižena o elektřinu dodanou do elektrické soustavy; výpočty NKÚ ČR, ČSÚ.

Dopady opatření na podporu FVE v ČR

Tabulka č. 55: Přehled cen elektřiny pro malé podniky za období 2015–2018

Cena elektřiny pro malé podniky	2015	2016	2017	2018
bez daní a poplatků (v €/kWh)	0,0778	0,0731	0,0699	0,0727
vč. daní a poplatků (v €/kWh)	0,0941	0,0885	0,0846	0,0880
vč. daní a poplatků (v PPS/kWh)	0,1463	0,1390	0,1263	0,1252

Zdroj: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/energy/data/database> (Electricity prices for non-household consumers – bi-annual data from 2007, měna euro, spotřeba 500 MWh až 2 000 MWh).

Pozn.: PPS – standard kupní síly.

6.4.2 Podpora fotovoltaiky v Slovenské republice

Legislativní rámec pro podporu energie z OZE je dán zákonem č. 309/2009 Z. z., o podpoře obnovitelných zdrojů energie a vysoce účinné kombinované výroby a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Zákon definuje způsob a podmínky podpory výroby elektřiny z OZE, jakož i práva a povinnosti výrobců elektřiny. Hlavním stimulem pro rozvoj OZE byla po přijetí tohoto zákona **garance výkupních cen elektřiny na 15 let**.

Novelou zákona účinnou od **1. 1. 2014** byly definovány podmínky podpory pro **malý zdroj energie**, tj. zařízení s instalačním výkonem **do 10 kW**, určený zejména pro **rodinné a bytové domy pro jejich vlastní spotřebu**. Cílem bylo zvýšit podíl využití OZE v domácnostech. Systém podpory spočíval v tom, že výrobci elektřiny z malých zdrojů dostali na jejich výstavbu dotaci, avšak neměli nárok na garanci výkupních cen elektřiny. Případné přebytky elektřiny dodávají do distribuční sítě bezplatně.

V letech 2015 až 2018 byla schémata podpor výroby energie z OZE zaměřena zejména na soukromý sektor a domácnosti.

Fotovoltaika pro domácnosti

Systém podpory výroby elektřiny z OZE pro domácnosti byl na Slovensku realizován:

- dotacemi,
- osvobozením od spotřební daně z elektřiny pro výrobce elektřiny z OZE pro vlastní spotřebu.

- **Podpora výroby elektřiny z OZE formou dotací pro domácnosti**

Na instalaci malých zařízení na využívání OZE, konkrétně i na fotovoltaické panely, byla v letech 2015 až 2018 poskytována podpora z národního projektu *Zelená domácnostem*. Projekt byl financován z operačního programu *Kvalita životního prostředí*, jehož řídicím orgánem bylo Ministerstvo životního prostředí Slovenské republiky. Celková alokovaná částka představovala 45 mil. €. Podpora byla poskytována pro rodinné a bytové domy formou poukázek, které mohly pokrýt maximálně 50 % oprávněných výdajů na dodávku zařízení, včetně montáže. Součástí podpory byl i bonus za akumulaci elektřiny ve výši 180 €.

V letech 2015 až 2018 bylo v rámci tohoto projektu **podpořeno 3 675 instalací** fotovoltaických panelů. Podpora pokračuje i v letech 2019 až 2023, a to prostřednictvím projektu *Zelená domácnostem II* s alokovanou částkou cca 48 mil. €. Přehled podpor pro domácnosti v jednotlivých letech je uveden v tabulce č. 56.

Tabulka č. 56: Přehled podpor pro domácnosti na instalaci malých zařízení pro výrobu elektřiny z OZE (v €)

	Pro výkon do 1 kW včetně	Pro výkon od 1 kW za každý další kW	Bonus na akumulaci za každý kW, max. do 5 kW	Maximální výše podpory bez akumulátoru	Maximální výše podpory s akumulátorem
2015	1 200,00	900,00	180,00	2 550,00	3 450,00
2016	1 200,00	900,00	180,00	2 550,00	3 450,00
2017	1 100,00	900,00	180,00	2 450,00	3 350,00
2018	1 000,00	900,00	180,00	2 350,00	3 250,00

Zdroj: SIEA.

Pozn.: Výroba elektřiny z OZE pro domácnosti a bytové domy, kterým bylo zařízení uvedeno do provozu po 1. 1. 2014.

Výše podpory na instalaci malých zařízení na výrobu elektřiny z OZE se stanovuje každoročně. Závisí na prodejní ceně fotovoltaických panelů v příslušném kalendářním roce. Počet podpořených instalací s vyčíslením průměrné výše podpory na domácnost v eurech v kontrolovaném období dokumentuje následující tabulka.

Tabulka č. 57: Počet podpořených instalací malých zařízení na výrobu elektřiny z OZE a výše podpory

	Počet instalací fotovoltaických panelů	Celkový instalovaný výkon (v kW)	Finanční prostředky ze státního rozpočtu (v €)	Průměrná výše podpory na domácnost (v €)	Průměrná výše podpory na instalovaný výkon (v €/kW)
2015	–	–	–	–	–
2016	1 069	2 898,43	2 750 668,00	2 573,12	949,02
2017	1 519	4 127,72	4 590 657,00	3 022,16	1 112,15
2018	1 087	2 973,90	3 114 238,00	2 864,98	1 047,19
Celkem	3 675	10 000,05	10 455 563,00	x	x

Zdroj: SIEA.

Přehled cen elektřiny v €/kWh ve sledovaném období uvádí tabulka č. 58.

Tabulka č. 58: Přehled cen elektřiny pro domácnosti (včetně všech daní a poplatků) za období 2015–2018

Cena elektřiny pro domácnosti	2015	2016	2017	2018
v €/kWh	0,1512	0,1480	0,1439	0,1514
v PPS/kWh	0,2277	0,2271	0,2140	0,2229

Zdroj: Eurostat – <https://ec.europa.eu/eurostat/web/energy/data/database> (Electricity prices for household consumers – bi-annual data from 2007; měna euro; all taxes and levies included; spotřeba 2 500 kWh až 5 000 kWh; průměr za S1 + S2 daného roku; zaokrouhlení na čtyři desetinná místa).

- Podpora výroby elektřiny z OZE formou osvobození od spotřebních daní pro domácnosti**

Ve smyslu čl. 15 směrnice Rady 2003/96/ES ze dne 27. října 2003, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny, mohou členské státy, aniž by byla dotčena jiná ustanovení Společenství, pod daňovým dohledem uplatnit **úplné nebo částečné osvobození od daní** nebo daňové úlevy **na elektřinu slunečního původu**, pokud tuto elektřinu **používají domácnosti**. Tato směrnice byla transponována prostřednictvím zákona č. 609/2007 Z. z., o spotřební dani z elektřiny, uhlí a zemního plynu.

Elektřina vyrobená v malých zařízeních na výrobu energie z OZE je osvobozena od spotřební daně z elektřiny. Výrobce nemá ani povinnost se zaregistrovat. Domácnosti vyrábějící elektřinu z OZE nad 10 kW mají sice registrační povinnost, spotřební daň však platit nemusí. Podmínkou osvobození od placení spotřební daně je prokázání původu elektřiny z OZE, a to prostřednictvím záruky původu, o kterou musí každoročně požádat ÚRSO.

Výše podpory domácnostem mající vliv na státní rozpočet Slovenské republiky představovala za roky 2015 až 2018 částku cca **12 mil. €**. Z toho cca 10,5 mil. € tvořilo spolufinancování ze státního rozpočtu pro projekty výstavby malých zdrojů energie z OZE (projekty byly realizovány v rámci operačního programu *Kvalita životního prostředí*) a cca 1,5 mil. € tvořilo osvobození od spotřební daně výrobců elektřiny z OZE.

Přehled výše poskytnuté podpory domácnostem a výše osvobození od spotřební daně z elektřiny dokumentuje tabulka č. 59.

Tabulka č. 59: Výše podpory pro zařízení na výrobu elektřiny z OZE (v €)

Forma podpory	2015	2016	2017	2018	Celkem
Dotace	0	2 750 668	4 590 657	3 114 238	10 455 563
Osvobození od spotřební daně z elektřiny	366 504	457 960	303 863	416 934	1 545 261
Celkem	366 504	3 208 628	4 894 520	3 531 172	12 000 824

Zdroj: SIEA.

Zavedení výše uvedených forem podpory výroby a využívání elektřiny z OZE mělo význam ve vztahu k vynaloženým finančním prostředkům ze státního rozpočtu Slovenské republiky.

Fotovoltaika pro podnikatelský sektor

Systém podpory výroby elektřiny z OZE pro podnikatele byl na Slovensku realizován:

- garantovanou výkupní cenou,
- osvobozením od spotřební daně z elektřiny pro výrobce elektřiny z OZE pro vlastní spotřebu.

• Podpora výroby elektřiny z OZE formou garantovaných výkupních cen

Podpora výroby elektřiny z OZE v SR je založena na garantování výkupní ceny elektřiny na dobu 15 let; garance se netýká výrobců z malých zařízení uvedených do provozu po 1. 1. 2014. Výkupní cena elektřiny z OZE se promítá do ceny elektřiny prostřednictvím tarifu za provozování systému (TPS), který je jednou ze složek ceny elektřiny.

Výkupní cena elektřiny z OZE představuje fixní cenu za množství elektrické energie vyrobené z OZE. Stanovuje ji regulační orgán, kterým je Úřad pro regulaci sítových odvětví (ÚRSO), a sestává ze dvou složek. První je **cena elektřiny na ztráty**, která je odrazem tržní ceny elektřiny a představuje průměr cen elektřiny pro účely pokrytí ztrát všech provozovatelů regionálních distribučních soustav. Druhou složkou je **doplatek**, který představuje rozdíl mezi cenou elektřiny a cenou elektřiny na ztráty. Tento doplatek hradí výrobci elektřiny z OZE provozovatel regionální distribuční soustavy, do které je zařízení připojeno.

Výrobce elektřiny z OZE má podle zákona nárok na přednostní připojení zařízení na výrobu elektřiny do distribuční soustavy, přednostní přístup do distribuční soustavy, přednostní přenos, distribuci a dodávku elektřiny bez ohledu na výkon zařízení. **Za dodání elektřiny má právo na cenu elektřiny na ztráty a na doplatek.**

Tyto náklady se promítají do TPS, který je složkou ceny za elektrickou energii. V praxi to znamená, že zmíněné náklady jsou započítány a fakturovány každému konečnému spotřebiteli elektřiny. Uvedený systém podpory, financovaný z poplatků za elektřinu pro odběratele, nemá vliv na státní rozpočet. Vede však k vyšším cenám elektřiny pro odběratele (podniky i domácnosti).

Přehled vývoje garantovaných výkupních cen elektřiny vyrobené z fotovoltaických elektráren v €/MWh od roku 2010 obsahuje následující tabulka.

Tabulka č. 60: Přehled garantovaných výkupních cen elektřiny v letech 2010 až 2018

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018		
Výkupní cena elektřiny (v €/MWh)	430,72	387,65	259,17	194,54	119,11	119,11	98,94	88,89	88,89	84,98	84,98

Zdroj: ÚRSO.

Vývoj TPS v €/MWh v období let 2010–2018 dokumentuje tabulka č. 61.

Tabulka č. 61: Přehled vývoje TPS za oblast OZE (v €/MWh)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
TPS celkem	6,3000	14,8500	15,7000	16,0200	18,0400	21,8200	22,9000	26,2030	26,9880
Podíl TPS ^{z OZE} na celkovém TPS	0,3100	6,5700	10,5600	12,3400	13,5200	15,2753	16,2543	17,4991	16,5857

Zdroj: ÚRSO.

Přehled cen elektřiny v €/kWh ve sledovaném období dokumentuje následující tabulka.

Tabulka č. 62: Přehled cen elektřiny pro malé podniky²⁶ (včetně daní a poplatků) za období 2015–2018

Cena elektřiny pro malé podniky	2015	2016	2017	2018
v €/kWh	0,1349	0,1322	0,1339	0,1420
v PPS/kWh	0,2050	0,2028	0,1990	0,2090

Zdroj: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/energy/data/database> (Electricity prices for non-household consumers – bi-annual data from 2007; měna euro; spotřeba 500 MWh až 2 000 MWh; průměr za S1 + S2 daného roku; zaokrouhlení na čtyři desetinná místa).

• Podpora výroby elektřiny z OZE formou osvobození od spotřebních daní

V roce 2009 bylo Evropskou komisí schváleno schéma státní pomoci NN 63/2009 (ex N 83/2208), které vstoupilo v účinnost od 1. 7. 2008. Orgány poskytující tuto státní pomoc jsou celní úřady. Poskytování pomoci se týká **malých a středních podniků, jakož i velkých společností** (příjemci) v sektoru dodávání elektřiny, plynu a vody. Poskytování pomoci je automatické, pokud příjemci – **podniky, které dodávají elektrickou energii** – dodržují podmínky stanovené v zákoně č. 609/2007 Z. z. a pokud jsou registrováni jako „oprávnění spotřebitelé“. Pomoc se poskytuje formou daňové úlevy či osvobození od spotřební daně z elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů energie, pokud se dodává přímo konečnému spotřebiteli nebo pokud ji spotřebuje daňový subjekt, který ji vyrobil. Provozní pomoc se poskytuje s cílem pokrýt rozdíl mezi náklady na výrobu energie z obnovitelných zdrojů energie a tržní cenou příslušné formy energie. Uvedené opatření spočívá v úplném osvobození od spotřební daně z elektřiny, a to:

- ve výši 0,66 €/MWh na období od 1. 7. 2008 do 31. 12. 2009,
- ve výši 1,32 €/MWh od 1. 1. 2010.

Podle § 7 odst. 1 písm. e) zákona č. 609/2007 Z. z., o spotřební dani z elektřiny, uhlí a zemního plynu a o změně a doplnění zákona č. 98/2004 Z. z., o spotřební dani z minerálního oleje, ve znění pozdějších předpisů, je od spotřební daně osvobozena elektřina vyrobená z obnovitelného zdroje, pokud se její výroba prokáže zárukou původu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie.

²⁶ Malé podniky – aproximace cenami pro sektor nedomácnosti se spotřebou 500 MWh až 2 000 MWh.

ÚRSO vydával záruku původu elektřiny podle § 7a zákona č. 309/2009 Z. z., o podpoře obnovitelných zdrojů energie a vysoce účinné kombinované výroby a o změně a doplnění některých zákonů, na základě předložené žádosti o vydání záruky původu elektřiny ze strany žadatele (výrobce). Záruka původu elektřiny byla vydávána na celkové množství elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů bez ohledu na to, zda takto vyrobenou elektřinu použije výrobce elektřiny z fotovoltaické elektrárny pro vlastní spotřebu, nebo ne.

Přehled množství vyrobené elektřiny (osvobozené od spotřební daně z elektřiny), na kterou ÚRSO vydal záruky na základě žádostí, a počet vydaných záruk pro výrobce elektřiny z FVE v členění podle let uvádí tabulka č. 63.

Tabulka č. 63: Elektřina z OZE osvobozená od spotřební daně

	2015	2016	2017	2018
Množství elektřiny vyrobené ve fotovoltaických elektrárnách a osvobozené od spotřební daně (v MWh)	277 654,37	346 939,11	230 199,40	315 858,83
Počet vydaných záruk	1 317	3 816	3 962	4 322

Zdroj: ÚRSO.

Jelikož zákon ani regulátor nestanovili lhůtu, do které má žadatel (výrobce energie z OZE) povinnost požádat o vydání záruky, v praxi se stává, že výrobce elektřiny z FVE požádá o vydání záruky zpětně za předchozí roky.

Národní legislativa SR také umožňovala, aby byla elektřina z OZE osvobozena od spotřební daně i pro podnikatele, kteří nejsou přímo výrobci, ale jsou koncovými odběrateli elektřiny, na které výrobce elektřiny převedl záruku původu elektřiny z obnovitelného zdroje energie. Z důvodu administrativně náročného procesu byl tento systém uplatnění osvobození od spotřební daně v praxi méně využíván.

Příloha č. 1:

Nařízení, směrnice a další akty EU

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/70/ES z 13. října 1998, o jakosti benzínu a motorové nafty a o změně směrnice Rady 93/12/EHS.
- Směrnice Rady 2003/96/ES ze dne 27. října 2003, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny.
- Směrnice Rady 2008/118/ES ze dne 16. prosince 2008, o obecné úpravě spotřebních daní a o zrušení směrnice 92/12/EHS.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES ze dne 23. dubna 2009, o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a o změně a následném zrušení směrnic 2001/77/ES a 2003/30/ES.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/33/ES ze dne 23. dubna 2009, o podpoře čistých a energeticky účinných silničních vozidel.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012, o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/94/EU ze dne 22. října 2014, o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva.
- Směrnice Rady (EU) 2015/652 ze dne 20. dubna 2015, kterou se stanoví metody výpočtu a požadavky na podávání zpráv podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/70/ES, o jakosti benzínu a motorové nafty.
- *Bílá kniha – Evropská dopravní politika do roku 2010: Čas rozhodnutí* (2001).
- *Zelená kniha: Za novou kulturu mobility* (2007).
- *Zelená kniha – TEN-T: přezkum politiky – Směrem k lépe integrované transevropské dopravní síti ve službách společné dopravní politiky* (2009).
- *Bílá kniha: Plán jednotného evropského dopravního prostoru – Vytvoření konkurenceschopného dopravního systému účinně využívajícího zdroje* (2011).
- *Strategie Evropa 2020 – iniciativa: Evropa efektivně využívající zdroje* (2011).
- *Sedmý environmentální akční program Unie do roku 2020* (2013).

Příloha č. 2:

Vybrané národní právní » předpisy ČR

- Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční.
- Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích.
- Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích.
- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů.
- Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (zákon o ochraně ovzduší).
- Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší.
- Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních.

Příloha č. 3:

Vybrané národní právní předpisy SR

- Zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Zákon č. 609/2007 Z. z. o spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu a o zmene a doplnení zákona č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Zákon č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja.
- Zákon č. 361/2014 Z. z. o dani z motorových vozidiel a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Zákon č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch.

Příloha č. 4:

» Seznam použitých zkratk

ACEA	European Automobile Manufacturers' Association (Evropské sdružení výrobců automobilů)
BEV	battery electric vehicle (bateriový elektromobil)
CNG	compressed natural gas (stlačený zemní plyn)
CEF	<i>Connecting Europe Facility (Nástroj na propojování Evropy)</i>
ČNB	Česká národní banka
ČSÚ	Český statistický úřad
ČR	Česká republika
DP	daňové přiznání
DPH	daň z přidané hodnoty
DzMV	daň z motorového vozidla
E85	palivo obsahující 85 % etanolu
E95	palivo obsahující 95 % etanolu
EK	Evropská komise
ERÚ	Energetický regulační úřad ČR
EU	Evropská unie
FAME	fatty acid methyl ester (metylester řepkového oleje)
FR SR	Finanční ředitelství Slovenské republiky
FVE	fotovoltaické elektrárny
HDP	hrubý domácí produkt
HEV	hybrid electric vehicle (hybridní elektrické vozidlo)

IDS	integrovaný dopravní systém
KN	kombinovaná nomenklatura
LNG	liquefied natural gas (zkapalněný zemní plyn)
LPG	liquefied petroleum gas (zkapalněný ropný plyn)
KEP	klimaticko-energetická politika
MDaV SR	Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenské republiky
MEŘO	metylester řepkového oleje
MF	Ministerstvo financí České republiky
MF SR	Ministerstvo financí Slovenské republiky
MH SR	Ministerstvo hospodářství Slovenské republiky
MS2014+	monitorovací systém evropských dotací
MŽP	Ministerstvo životního prostředí České republiky
MŽP SR	Ministerstvo životního prostředí Slovenské republiky
NAP CM	strategický dokument ČR <i>Národní akční plán čisté mobility</i>
NKI	nejvyšší kontrolní instituce
NKÚ ČR	Nejvyšší kontrolní úřad České republiky
NKÚ SR	Nejvyšší kontrolní úřad Slovenské republiky
NPŽP	<i>Národní program Životní prostředí</i>
OPPIK	operační program <i>Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost</i>
OSN	Organizace spojených národů
OTE	OTE, a.s. (akciová společnost ve vlastnictví České republiky, zkratka OTE znamená operátor trhu s elektřinou)
OZE	obnovitelné zdroje energie
PHEV	plug-in hybrid electric vehicle (elektromobil nabíjený ze zásuvky)
PHM	pohonné hmoty
PKS	parita kupní síly
PPS	standard kupní síly
Prezidium PS SR	Prezidium Policejního sboru Slovenské republiky
SDG	Sustainable Development Goal (cíl udržitelného rozvoje)
SIEA	Slovenská inovační a energetická agentura
SKS	standard kupní síly

směrnice 2009/28/ES	směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES ze dne 23. dubna 2009, o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a o změně a následném zrušení směrnic 2001/77/ES a 2003/30/ES
směrnice 2014/94/EU	směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/94/EU ze dne 22. října 2014, o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva
SMN	směsná motorová nafta
solární daň	odvod z elektřiny ze slunečního záření
Společenství	členské státy Evropské unie
SR	Slovenská republika
TPS	tarif za provozování systému
ÚRSO	Úřad pro regulaci síťových odvětví
VÚD, a. s.	Výzkumný ústav dopravní
zákon č. 309/2009 Z. z.	zákon č. 309/2009 Z. z., o podpoře obnovitelných zdrojů energie a vysoce účinné kombinované výroby a o změně a doplnění některých zákonů
zákon č. 609/2007 Z. z.	zákon č. 609/2007 Z. z., o spotřební dani z elektřiny, uhlí a zemního plynu a o změně a doplnění zákona č. 98/2004 Z. z., o spotřební dani z minerálního oleje, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 98/2004 Z. z.	zákon č. 98/2004 Z. z., o spotřební dani z minerálního oleje
ZAP	Svaz automobilového průmyslu Slovenské republiky

ZPRÁVA O KOORDINOVANÉM AUDITU

Daňová a dotační podpora
klimaticko-energetické politiky v ČR a SR

Červen 2020